

1 § Val till styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

Företogs val av sex ledamöter och fem personliga suppleanter till styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.

Valberedningen hade enhälligt beslutat om gemensamma listor för valen av ledamöter och suppleanter till styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.

Sedan en promemoria innehållande de gemensamma listorna delats ut och godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på respektive listor, valda för tiden den 1 november 2012–31 oktober 2016.

ledamöter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

Elisabeth Svantesson (M)

Agneta Gille (S)

Thomas Strand (S)

Virpi Havila, professor

Sven-Axel Månsson, professor

Sarah McPhee, verkställande direktör

personlig suppleant för Elisabeth Svantesson

Betty Malmberg (M)

personlig suppleant för Agneta Gille

Kurt Kvarnström (S)

personlig suppleant för Thomas Strand (S)

Pia Nilsson (S)

personlig suppleant för Virpi Havila

Eleonor Kristoffersson, professor

personlig suppleant för Sven-Axel Månsson

Roger Qvarsell, professor

2 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 19 oktober.

3 § Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade
att *Cecilia Magnusson* (M) avsagt sig uppdraget som ersättare i riksdagsstyrelsen från och med den 1 november och
att *Mats Gerdau* (M) avsagt sig uppdraget som ersättare i riksdagsstyrelsen från och med den 1 november.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

4 § Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade
att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält *Cecilia Magnusson* som ledamot i riksdagsstyrelsen från och med den 1 november och *Henrik von Sydow* och *Per Bill* som ersättare i riksdagsstyrelsen från och med den 1 november samt
att Socialdemokraternas riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält *Katarina Köhler* som suppleant i Nordiska rådets svenska delegation.

Andre vice talmannen förklarade valda *från och med den 1 november* till

ledamot i riksdagsstyrelsen
Cecilia Magnusson (M)

ersättare i riksdagsstyrelsen
Henrik von Sydow (M)
Per Bill (M)

Andre vice talmannen förklarade vald till

suppleant i Nordiska rådets svenska delegation
Katarina Köhler (S)

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2012/13:31

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:31 Svårigheter att efterleva socialtjänstlagen
av Eva Olofsson (V)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 13 november
2012.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 17 oktober 2012

Socialdepartementet

Maria Larsson (KD)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

6 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan

Andre vice talmannen meddelade att arbetsplenum skulle äga rum
måndagen den 17 december kl. 9.00, inte kl. 11.00 som tidigare aviserats.

**7 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från
Europeiska kommissionen**

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om för-
slag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till ut-
skott:

2012/13:FPM10 Tillsyn över kreditinstitut och meddelande om bankun-
ion *KOM(2012) 510, KOM(2012) 511, KOM(2012) 512* till finansut-
skottet

8 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades

Skrivelse

2012/13:29 till arbetsmarknadsutskottet

9 § Svar på interpellation 2012/13:13 om en ny stat i EU

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Bodil Ceballos har i en interpellation frågat mig om jag
avser att, om katalanerna i en folkomröstning kommer till slutsatsen att
de vill bilda en egen stat, ta några initiativ till att erkänna Katalonien.

Bodil Ceballos har även frågat om jag i ett läge av en aktiv självständighetsförklaring avser att underlätta katalanernas väg in i EU som egen statsbildning. Avslutningsvis frågar Bodil Ceballos om jag avser att ta några initiativ till att stötta Katalonien med att få en folkomröstning till stånd om Spanien nekar dem detta.

Frågorna är av hypotetisk karaktär. Det här rör sig i nuläget om en inrikespolitisk angelägenhet, och jag har fullt förtroende för den interna spanska hanteringen.

Anf. 2 BODIL CEBALLOS (MP):

Herr talman! Det här måste nog ha varit det kortaste inlägget någonsin i interpellationssvarens historia i riksdagen. Nej, säger utrikesministern, men det var i alla fall mycket kort.

Jag hade inte förväntat mig något uttömmande svar, jag hade förväntat mig att ministern skulle glida på formuleringarna, men jag hade ändå förväntat mig att ministern skulle svara på några av de teoretiska resonemang som ligger bakom den fråga som jag har ställt. Nu blev det inte så.

Jag hade från början tänkt lämna en skriftlig fråga till ministern om det här, efter den stora demonstrationen den 11 september i Barcelona där omkring 1 ½ miljon människor gick ut på gatorna för att kräva självständighet. En så stor demonstration har vi aldrig tidigare sett i Katalonien. Men jag bestämde mig för att skriva en interpellation i stället när jag läste att, förutom ett antal militärer i Spanien, bland annat Europaparlamentets vice talman Vidal-Quadras, som är från Partido Popular i Spanien, förordade en spanskledd militär intervention i Katalonien för att komma till rätta med problemet.

Det här kan låta absurt för oss eller till och med löjeväckande, för vi förväntar oss inte att en ledamot i ett demokratiskt parti i ett land som är en demokrati i Europeiska unionen ens skulle tänka tanken att man skulle gå in militärt i en del av det egna landet. Men det här är inte löjeväckande alls för de katalaner som berörs av hoten om en militär intervention. Senast i går var det ett antal katalaner, till exempel EU-parlamentarikern Raúl Romeva i den gröna gruppen, som skrev till kommissionären Viviane Reding för att be henne att ta avstånd från alla sådana tankar. För katalanerna, vars uppror tidigare har slagits ned militärt, är det här inte något löjeväckande eller absurt, utan det kan kännas väldigt reellt.

Varken jag eller ministern behöver ta ställning i den här frågan. Vi har inte rösträtt vare sig i det val som äger rum den 25 november eller i den folkomröstning som kommer så småningom om katalanerna så bestämmer.

Ministern säger att frågan är av hypotetisk karaktär och inrikespolitisk. Men vi måste ändå ha en beredskap att stå upp för användningen av dialog och demokratiska processer, och vi måste också ta avstånd från de krafter som tror på att våldsanvändning och hot löser konflikten i Spanien.

Vid en eventuell självständighetsförklaring måste vi veta hur vi ska agera. Det tycker jag att ministern bör förbereda sig för, för det kan komma. Vi måste förbereda oss för frågan vad som i så fall händer med ett EU-medlemskap. Det finns ingenting explicit som säger att en nation som lämnar staten, i det här fallet Spanien, fortsättningsvis inte skulle

kunna ingå i den europeiska unionen. Det finns inget explicit sådant i fördragen, om jag har tolkat saken rätt.

Prot. 2012/13:16
25 oktober

Anf. 3 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Bodil Ceballos tycker att detta var ett kortfattat svar. Jag tycker att det är rätt långt, utförligt, innehållsrikt och precist. Det kunde ha varit väldigt mycket kortare. Jag hade kunnat inskränka mig till i stort sett ett ord med tre bokstäver som svar på frågorna, men jag valde att lägga ut texten lite om hur det är och säga att det är en fråga av hypotetisk karaktär. Inget av de förhållanden som Bodil Ceballos åberopar i interpellationen har inträffat, och ty följande är det hypotetiskt. Det rör sig om en inrikespolitisk angelägenhet, så är det.

Det pågår en livaktig författningspolitisk diskussion i åtskilliga europeiska länder, Spanien förvisso inget undantag, och så har det varit under en rätt lång tid. Det är dessutom viktigt att säga att vi har fullt förtroende för den interna spanska hanteringen av de frågor som har att göra med detta.

Det här är ett utförligt, fullödigt, precist svar. Utöver det kommer jag inte att ha någonting att tillägga.

Anf. 4 BODIL CEBALLOS (MP):

Herr talman! Då måste jag säga att jag inte har samma förtroende för den spanska hanteringen av frågan. Om den spanska hanteringen hade varit korrekt hade man redan för många år sedan försökt se till att alla olika folk- och språkgrupper i Spanien kände sig inkluderade och att inga folkgrupper skulle känna sig exkluderade, diskriminerade eller nedvärderade. Det här handlar inte om den ekonomiska krisen. Den ekonomiska krisen utgör lite extra bränsle i konflikten, men det handlar inte om det i grunden. Under det senaste året har det i Spanien – med den nya regeringen med utrikesministerns systerparti, som ju har egen majoritet i den spanska senaten – pågått någon form av begränsning av katalanernas vunna rättigheter när de gäller språk och den kulturella identiteten.

Partido Popular har en helt annan syn på vad Spanien bör vara. De vill se *ett* Spanien, men Spanien är inte ett homogent land. Spanien består av många olika regioner, 17 autonoma regioner. De har en form av självstyre, men det självstyre de har innefattar till exempel inte beskattningsrätt.

Egentligen skulle vi kunna säga att våra kommuner och landsting har större självstyre än vad den katalanska, baskiska eller de andra autonoma regionerna i Spanien har. Man har en massa skyldigheter att uppfylla på det sociala planet, men man har inte pengar till att betala dem. Det är ett helt annat beskattningssystem. Staten tar in skatteintäkterna och fördelar dem efter befolkningsantal. Katalanerna betalar in väldigt mycket mer än de flesta andra regioner men får väldigt lite tillbaka.

Det här ett system som har retat katalanerna under väldigt lång tid, men när systemet också kommer i kombination med att man begränsar rätten till språket och andra minoritetsrättigheter är måttet rågat.

Vi ska också veta att det inte handlar om en politiskt driven inställning hos katalanerna. Det är inte i första hand de politiska partierna som har drivit självständighet. Katalanerna har under alla år förhandlat med regeringarna, som ju sällan haft egen majoritet tidigare och därför varit

Svar på
interpellationer

tvungna att gå med på en hel del som katalaner, basker och andra har drivit. Grundinställningen är att man förhandlar och kan nå fördelar och ge andra saker.

Nu är det en helt ny situation. Det här kommer underifrån. Till exempel de gröna, Iniciativa per Catalunya, har inte drivit självständighetsfrågan, men i det här läget driver de att det ska vara en folkomröstning i Katalonien. Och det är det enda som en demokrat kan ställa sig bakom, skulle jag vilja påstå, för är man demokratisk och tror på folkens rätt till självbestämmande måste man också låta katalanerna få uttala sin vilja i det här fallet.

Om nu Spanien vill att katalanerna ska välja att stanna kvar i Spanien gäller det att man försöker gå katalanerna till mötes någonstans på vägen. Man måste hitta en modell där både katalaner och majoriteten eller Madrid kan känna sig nöjda med den lösning som man hittar.

Spiken i kistan var när man för några år sedan inte accepterade den stadga för Katalonien som man hade förhandlat fram med socialistregeringen och som Partido Popular tog till domstol.

Anf. 5 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Det förhåller sig så, som bekant, att olika europeiska länder av historiska och andra skäl har olika struktur på sitt statsstyre och sin författning och olika typer av autonomier. I nästan alla länder pågår det en mer eller mindre livaktig debatt om hur detta ska utvecklas på olika sätt inom de ramar som man i demokratisk ordning har bestämt i olika länder. Det gäller för övrigt också i vårt eget land.

Vårt land har växt fram under en lång och stundtals till och med plågsam utveckling där olika delar har förenats till det som i dag är Sverige, som jag tror att vi i allt väsentligt är relativt nöjda med. Som hallänning tror jag att jag kan säga att Sverige i grova drag är okej, trots att vi en gång i världen tillhörde en annan del av den nordiska familjen.

Jag tror att det är viktigt att vi i Sverige kan utforma vår författning och vår framtid utan pekpinnar och inblandning från andra länder, hur välmenande dessa än kan vara. Och jag tror att det är rätt klokt att tillämpa den principen också vad gäller andra europeiska länder. Jag tror att det är så som vi i den familj av demokratiska länder som vi är en del av bäst klarar det.

Med detta sagt tycker jag att jag har gett de svar som med stor tydlighet kan ges i dag och kommer inte att ha något ytterligare att tillföra denna debatt.

Anf. 6 BODIL CEBALLOS (MP):

Herr talman! I Sverige är vi i stora drag nöjda med hur vi har det, och det kan jag instämma i. Men då har vi inte skilda rättigheter för olika delar av befolkningen på samma sätt som man kan ha i andra länder.

Jag säger inte att vi ska gå med pekpinnar. Jag ställer egentligen frågan vad vi gör om katalanerna själva bestämmer sig för att de vill bilda en egen stat. Kommer vi då att åtminstone i demokratisk anda erkänna den? De har själva valt detta. Kommer vi att godkänna det?

Kommer vi då också att hjälpa dem att få delta i Europeiska unionen? De har nämligen ingen önskan att lämna EU, och vi är det land i EU som kanske är mest utvidgningsvänligt. Då måste vi också vara vänligt in-

ställda till intern utvidgning, som ju kanske blir om Skottland bestämmer sig för att bli självständigt. Har vi till exempel någon beredskap för hur vi ska ställa oss när Skottland har folkomröstning? Det är det här som jag vill att vi ska diskutera. Vi måste ha en beredskap för att det här kan bli en verklighet, och då ska vi veta hur vi ska agera. Det är det som ministern inte ger något svar på.

Kan ministern svara på vad vi har tänkt oss när det gäller Skottland, som ju är på tapeten. De ska hålla folkomröstning 2014. Och vad gör vi om Belgien splittras helt och hållet? Vi måste förbereda oss på att vi kan se en utveckling i EU där olika länder splittras upp i mindre.

Anf. 7 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Jag har inte heller något svar på dessa frågor, och de är också av hypotetisk karaktär.

Låt mig då, måhända lite vid sidan av protokollet, göra det glädjande konstaterandet att Miljöpartiet nu med stor entusiasm argumenterar för att en lång rad andra delar av Europa ska bli medlemmar av Europeiska unionen. Jag hoppas att denna entusiasm också innebär att man har insett att man tidigare hade i grunden fel när man inte ville att Sverige skulle gå med i EU.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2012/13:26 om dioxin i fisk

Anf. 8 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Matilda Ernkran har frågat mig om det verkligen är korrekt att surströmmingsproduktionen hade hotats om Sverige inte hade fått behålla sitt undantag, det vill säga att det inte fanns några andra alternativ än att upphöra med produktionen, och hur jag och regeringen avser att arbeta för att minska de höga intagen av dioxin bland befolkningen nu när Livsmedelsverket inte lyckats med sin information.

Först vill jag betona att för att få bukt med problemet i grunden måste utsläppen av miljöföroreningar till Östersjön begränsas ytterligare. Sverige har en aktiv roll i det arbetet både inom EU och internationellt.

Surströmmingen är en del av vårt matarv och en viktig tradition i stora delar av Sverige. Regeringens utgångspunkt är att den traditionen ska få leva vidare. I samband med att det tidsbegränsade svenska dioxinundantaget från 2002 löpte ut under 2011 fick Livsmedelsverket och Fiskeriverket i uppdrag av regeringen att redovisa möjliga handlingsalternativ. Av myndigheternas rapporter framgår det att situationen när det gäller halterna av dioxin och dioxinlika PCB i strömming är blandad. Halterna i sill och strömming som är högst 17 centimeter ligger under gränsvärdet. Samtidigt är merparten av den strömming som fångas i Bottenhavet och Bottenviken större än 17 centimeter och överskrider gränsvärdet. Det är företrädesvis den lite större strömmingen som används till surströmming. Det innebär att surströmmingssalterierna skulle ha fått problem utan ett fortsatt undantag.

Strömmingsfisket och salterierna existerar inte isolerat från det övriga småskaliga kustfisket. För att surströmmingsnäringen ska kunna överleva krävs det att näringen som helhet är bärkraftig.

När det gäller frågan om den svenska befolkningens dioxinintag vill jag vara tydlig med att vuxna i Sverige i medeltal får i sig ungefär en fjärdedel av det så kallade tolerabla dagliga intaget (TDI) av dioxiner och PCB.

För barn och kvinnor i barnafödande ålder är det särskilt viktigt att få i sig så lite som möjligt av dessa ämnen.

Jag vill också ta tillfället i akt att klargöra att Livsmedelsverkets och Fiskeriverkets rapport inte har undanhållits någon. Under 2011 skulle det tidsbegränsade undantaget löpa ut. För att kunna fatta ett väl underbyggt beslut om ett eventuellt fortsatt undantag efter 2011 gav regeringen 2009 Livsmedelsverket och Fiskeriverket i uppdrag att efter samråd med Naturvårdsverket redovisa möjliga handlingsalternativ för Sverige i fråga om gränsvärden för dioxiner och PCB i fisk från Östersjöområdet. De rapporter myndigheterna lämnade som svar på uppdraget fungerade som beslutsunderlag. Dessa rapporter har varit tillgängliga för envar som önskat läsa dem. Jag vill också understryka att Sverige som ett villkor för det tidsbegränsade undantaget löpande har rapporterat till EU-kommisionen om bland annat tidstrender för dioxiner och PCB i människor och mat, om kostråden och befolkningens kännedom om dem, om halldata för dioxiner och dioxinlika PCB i fisk med mera.

Det är min och regeringens bedömning att Livsmedelsverket genom kostråd och informationsåtgärder kan nå en god skyddsnivå för hela befolkningen samtidigt som det småskaliga fisket i Östersjöområdet kan bibehållas.

Regeringen verkar för att ytterligare stärka medvetenheten om kostråden i befolkningen. Livsmedelsverket fick därför sommaren 2011 i uppdrag av regeringen att ta fram en strategi för hur konsumenternas kännedom om kostråden ytterligare kan stärkas. Extra pengar har också tillförts Livsmedelsverket för arbetet med att sprida kostråden, bland annat i form av en informationskampanj och webbaserad information. Jag är övertygad om att förstärkt information till relevanta konsumentgrupper ger ett gott folkhälsoskydd.

Anf. 9 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret på min interpellation. Svaret tydliggör dock det som jag menar kommer att bli ännu tydligare under denna interpellationsdebatt, nämligen att en socialdemokratisk, framtidsinriktad och seriös matpolitik för jobb och folkhälsa står mot regeringens mer av samma.

Regeringen har en alltför passiv hållning när det gäller att se till att vi kan producera mat av god kvalitet i landet och när det gäller att se till att vi kan få jobb och att vi kan utvecklas framtidsinriktade. Inte minst handlar det om att se till att människor kan känna sig trygga med de livsmedel som säljs till dem i butiker och restauranger.

Jag hoppas att vi kan få en seriös debatt i denna fråga.

Man kastas mellan olika ytterligheter när man ger sig in i debatten om miljögifter i matfisk. För någon vecka sedan debatterade jag denna viktiga fråga i Sveriges Radios *Studio Ett* med Anna Maria Corazza Bildt

som är regeringens banerförare i dessa frågor i Europaparlamentet. Förutom att Anna Maria Corazza Bildt ägnade en stor del av sin tid åt att skälla på programledarna gjorde hennes svar mig mycket orolig. Hon hade en mycket grund syn på surströmmingen, och därav min fråga till ansvarig minister: Är det verkligen sant att surströmmingsproduktionen är hotad om man tillämpar EU:s direktiv?

Jag delar inte den uppfattning som Anna Maria Corazza Bildt gav uttryck för i *Studio Ett* och inte heller den som ministern ger uttryck för här.

När vi nu har ett undantag vad gäller dioxinhalten och säljer fisk som är giftig, hur ser vi då till att barn och kvinnor i barnafödande ålder inte får i sig detta gift? Jag efterlyser en seriös debatt om detta.

Faktum är att Livsmedelsverket har konstaterat att de egna råden inte räcker. Det är inte tillräckligt många människor som känner till Livsmedelsverkets råd. Det är uppemot 7 procent i dessa riskgrupper, barn och kvinnor i barnafödande ålder, som får i sig för mycket av detta miljögift genom intag av föda.

Min fråga till regeringen och ansvarig minister är därför: Vad avser regeringen att vidta för åtgärder för att minska de för höga intagen av dioxin hos barn och kvinnor i barnafödande ålder nu när Livsmedelsverket inte har lyckats?

Det svar jag får av regeringen är att Livsmedelsverket ska få jobba på lite till. Det duger inte. Det är inte en seriös, framtidsinriktad debatt för en matpolitik för jobb och folkhälsa i vårt land.

Jag hoppas på en seriös debatt i sakfrågan, för i radiodebatten med Anna Maria Corazza Bildt kände jag att hon förminskade problemet. Anna Maria Corazza Bildt förde fram en syn att reglering av miljögifter i mat är att toppstyra människor. För mig är det en allvarlig anklagelse och ett brott mot hur Sverige under många år har bedrivit ett framgångsrikt arbete för att minska miljögifterna i mat.

Jag hoppas som sagt att det kan bli en seriös debatt där vi debatterar sakfrågorna. Jag tackar för svaret från ministern men förväntar mig nya svar under debattens gång.

Anf. 10 RUNE WIKSTRÖM (M):

Herr talman! I interpellationen ställs frågan om surströmmingsindustrin är hotad utan detta undantag. Socialdemokraterna tog ju själva initiativ till undantaget en gång i tiden.

Jag talade med Surströmmingsakademien så sent som i går. De hävdar att om man inte får strömming uppifrån dessa områden är industrin hotad. Att använda strömming som är mindre än 17 centimeter är inget alternativ. Det är inte heller något alternativ att använda småsill eftersom den är för fet. Det går alltså inte. Det är lika omöjligt att göra surströmming av småsill som att göra matjessill av vanlig strömming.

Det står i interpellationen att konsumtionen av surströmming i Sverige är ganska liten. Den torde därför knappast ha någon inverkan.

Det används ungefär 650 ton råvara till surströmmingen. Av den strömming som fångas i Östersjön fångas 94 procent i område 24 och 25, alltså söder om Kalmar. Den kallas för småsill. Resterande 6 procent fångas alltså norr därom. Av dessa 6 procent går nästan hälften till surströmming, och eftersom surströmmingen inte kan ha någon inverkan på

det hela har jag lite svårt att förstå hur de andra procenten kan ha sådan stor inverkan på hälsoläget.

Enligt de senaste uppgifterna som jag har fått minskar gifthalterna i Östersjön, men det går alldeles för sakt. Det sätts dock in stora resurser på att man ska komma till rätta med detta elände.

Det är märkligt att vårt grannland Finland inte har något som helst problem med detta undantag. Där uppmanar man tvärtom folk att äta mer strömming eftersom den ger så goda hälsoeffekter.

Men att försöka få annan råvara till surströmmingen är som sagt inte tänkbart.

Anf. 11 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! I Sverige är det genomsnittliga intaget av dioxiner och dioxinlika PCB:er inte högre än i EU. Halterna minskar generellt i livsmedel, vilket bland annat avspeglas i att vi har minskande halter i modersmjölk hos svenska kvinnor. Däremot överskrider viss fet fisk, företrädesvis från Östersjön, EU:s gränsvärden för dioxin i livsmedel. Personer som äter sådan fisk ofta riskerar alltså att få i sig för mycket dioxin. Det är därför viktigt att kostråden är kända bland befolkningen.

Regeringen har tagit flera initiativ för att stärka kännedomen om kostråden. Förra sommaren beslutade regeringen att ge Livsmedelsverket pengar för ny information för att förstärka informationen till konsumenten. Livsmedelsverket ska dessutom ta fram och genomföra en kommunikationsstrategi. Målsättningen med insatserna är att konsumenter som äter den här typen av fisk ska ha kännedom om kostråden.

Vad gjorde den regering som 2002 införde de undantag som vi nu utnyttjar? Man gjorde ingenting. Den regeringen, som var S-ledd, gjorde ingenting på det här området. Jag vill påtala att trycket på mig från Matilda Ernkrans kolleger här i kammaren för att se till att vi får ett förnyat och förlängt undantag för användning av den här typen av fisk var påtagligt i form av frågor både vid riksdagens frågestund och i skriftlig form. Attackerna mot mig för att jag inte agerade tillräckligt snabbt var också påtagliga från Matilda Ernkrans socialdemokratiska kolleger här i kammaren.

Jag och regeringen anser alltså att Livsmedelsverket genom de kostråd och informationssatsningar som görs kan nå en god skyddsnivå för hela befolkningen samtidigt som vi behåller det småskaliga fisket i Östersjöområdet.

Jag upprepar att Livsmedelsverket har fått särskilda uppdrag när det gäller den här frågan och har dessutom tilldelats pengar.

Anf. 12 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Jag hoppas att den här debatten ska tydliggöra skillnaden mellan en framtidsinriktad seriös matpolitik för jobb och folkhälsa och regeringens mer av samma. Jag tycker att de senaste två inläggen i debatten av företrädare för regeringssidan tydliggör den skillnaden.

En del av oss ägnade i går vår tid åt att träffa Surströmmingsakademien. Jag ägnade gårdagen åt att som inbjuden talare vara på Örebro universitet. Där bedriver man sedan många år en framgångsrik forskning om miljögifter. Med på ceremonin var exempelvis den professor som upptäckte PCB i havsörnar någon gång på 1960-talet.

Man kan välja olika ingångar i den här frågan. Man kan välja olika sätt att ta sig an framtiden. Jag vill fortfarande hävda att det är ett PR-trick och att det är extremt låg nivå på debatten om vi låter den viktiga frågan om miljögifter i vår matfisk handla om surströmming. Enligt min uppfattning har det aldrig handlat om huruvida surströmmingen har varit hotad eller inte. Man kan fortfarande fiska strömming, även om man skulle ha använt EU:s gränsvärden. Om det bara hade handlat om det hade man ju kunnat förhandla fram ett enskilt undantag för surströmming.

Jag tycker att det är låg nivå på debatten, och jag hoppas att den lyfter ett snäpp, och jag hoppas faktiskt att det finns ett seriöst engagemang för att minska miljögifterna i vår omgivning, vår natur och vår mat. Det är min utgångspunkt i debatten. Jag tror nämligen att vi inte kan ta oss an framtiden på något annat sätt än att se till att hela tiden höja kvaliteten på den mat som produceras i vårt land.

För mig är det ett bekymmer. Det räcker inte att i generella ordalag hänvisa till siffror över hur mycket dioxin människor i vårt land får i sig. För mig är fokus att riskgrupperna, barnen och kvinnorna i barnafödande ålder, bevisligen får i sig för höga halter av dioxin. Det är långlivade organiska föroreningar som ligger kvar i vår miljö och i våra kroppar under lång tid. De förs över från mor till barn via bröstmjölken. Jag vet inte om ministern kan sätta sig in i hur det känns. Jag är själv mamma. Jag har själv fött två barn. Jag har ammat dem båda. Kan ministern inse hur det kändes när jag fick mitt blod analyserat och fick konstaterat att mitt blod innehåller PCB, DDT, dioxiner – mycket av sådant som varit förbjudet långt innan jag föddes? Jag har det i mitt blod, men jag har faktiskt mindre i mitt blod än andra i min egen åldersgrupp – de som inte har fött barn och de som inte har gett kemikalierna vidare till sina barn genom bröstmjölken och moderkakan. Det är en extremt jobbig känsla som jag inte tycker att människor i vårt land ska behöva utsättas för. Man ska inte ens behöva fundera.

Om Livsmedelsverket konstaterar att deras kostråd inte är tillräckliga räcker det inte med att säga att vi ger dem lite tydligare uppdrag. Man måste komma åt sådant som sådana här annonser som delas ut till hushållen i Stockholm och Uppsala där man saluför strömmingsfilé från Östersjön för 44,90 utan att det framgår om den är full med dioxin eller inte.

Anf. 13 RUNE WIKSTRÖM (M):

Herr talman! Matilda Ernkrans, du hänvisar till en annons om strömmingsflundra för 44,90. Jag sade tidigare att 94 procent av all strömming som konsumeras i Sverige kommer från södra Östersjön från fångstområde 24–25. De omfattas inte av dioxinriskerna. Det är 6 procent av den strömming som konsumeras som kommer från fångstområdena 26, 27 och så vidare norr om Kalmar. Hälften går till surströmming. Det är alltså ungefär lika mycket som kommer ut i daglighandeln. Det är väldigt lite ren strömming. Det är sillflundra som ligger i kyldiskarna. Du hittar knappast en enda strömming där; det är sillflundra.

Enligt Livsmedelsverkets egna bedömningar kommer 94 procent från södra Östersjön. Den största risken jag ser är att vi inte kommer till rätta med eländet i Östersjön. Enligt de senaste uppgifterna verkar det ha börjat vända, men det kommer naturligtvis att ta lång tid.

Jag tror att vi har undantag för produkter som är betydligt giftigare än strömmingen.

Anf. 14 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Det råder nog inga delade meningar i kammaren om att vi måste göra vad vi kan för att minska utsläppen av organismer eller miljögifter som är skadliga för oss eller andra organismer i vårt samhälle och vår miljö.

De miljögifter som den här debatten handlar om är väldigt långlivade. Trots det måste jag åter upplysa om att vi generellt har en minskning av halterna av de här miljögifterna i vår mat. Jag tycker att det är roligt att kunna redovisa att vi har minskande halter av dioxiner och dioxinlika PCB:er i vår mat. Det bevisas bland annat av att halterna är mindre i dag än de var tidigare i modersmjölken hos svenska kvinnor.

Om vi nu vill behålla den tradition och kultur som finns runt surströmmingen, vilket jag har mycket starka indikationer om bland annat från Matilda Ernkrans partikamrater, gäller det att vi förstärker de kostråd som ges till vår befolkning så att kännedomen om kostråden ökar gentemot hur det har varit tidigare.

Herr talman! Här har jag redovisat regeringens insatser i förhållande till vad tidigare regeringar har gjort och som enligt min uppfattning inte gjorde någonting. Men vi har gjort betydande insatser genom att be Livsmedelsverket att arbeta fram en kommunikationsplan så att fler får kännedom om detta. Vi har dessutom tilldelat Livsmedelsverket pengar. Detta gjordes inte tidigare, Matilda Ernkrans. Nu gör vi detta därför att vi vill kombinera den mattradition som vi har i vårt land med den företagsamhet som företrädesvis finns utefter Norrlandskusten så att vi kan behålla båda.

Anf. 15 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Jag kan konstatera att det inte alltid är enkelt att vara i en regering och ta ansvar för en helhet. Här har vi en landsbygdsminister som står i riksdagens kammare och säger att denna regering står upp för ett aktivt arbete för att minska miljögifterna i våra hav. Samma regering som denna minister sitter i har lagt fram en budget till Sveriges riksdag där man plockar bort 235 miljoner kronor från havsanslaget. 235 miljoner kronor ska bort från havsanslaget. Det betyder med största sannolikhet att det mycket effektiva och bra arbete som har möjliggjort exempelvis lokala vattenvårdsprojekt för att minska övergödning och minska miljögifter och så vidare ut till våra hav och sjöar inte längre kommer att kunna fortsätta. Det är inte lätt att vara en regering och ta ansvar för helheten.

Jag tycker fortfarande att ansvarig minister inte har lett i bevis att det verkligen var sant att surströmmingsproduktionen var hotad. Jag hävdar att det finns ett engagemang också bland oss socialdemokrater för surströmmingen. Men detta handlar inte om det. Det är ett PR-trick från regeringens sida. Jag tycker inte att regeringen har gett svar på frågan hur man tänker arbeta för att minska intaget av dioxin hos barn och kvinnor i barnafödande ålder. Regeringen hänvisar till Livsmedelsverket som redan har konstaterat att deras kostråd inte räcker. Varför tar regeringen sig inte an att se till att konsumenter faktiskt vet vad det är som de handlar?

Varför tar regeringen sig inte an att se till att man faktiskt måste tala om huruvida exempelvis den strömming eller lax som man försäljer innehåller för höga halter av dioxin eller inte? Jag har inte heller fått svar på frågan om regeringen delar Corazza Bildts uppfattning att reglering av miljögifter är toppstyrning av människors liv.

Prot. 2012/13:16
25 oktober

Svar på
interpellationer

Anf. 16 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Det finns flera skäl till att både nuvarande regering och tidigare socialdemokratiska regeringar har velat ha ett undantag. Fiskerinäringen bidrar till exempel med att hålla våra kustbygder levande. Fisket, sälterierna, rökerierna, surströmmingen och böcklingen är en del av vårt mat- och kulturarv, och det tror jag att de flesta av oss vill försöka bevara.

Samtidigt är det av yttersta vikt av många skäl att de livsmedel som säljs i Sverige är säkra och att konsumenterna har och ges en hög skydds nivå i detta sammanhang. Därför är det viktigt att kostråd och information från våra myndigheter, bland annat Livsmedelsverket, gör att skyddet för konsumenters hälsa kan uppnås och att vi samtidigt kan bevara det arv och den tradition som finns runt i första hand surströmmingen.

Är det nu så att det skulle gå att ha den tradition som vi har i vårt land att äta surströmming nu och då utan ett undantag? Nej, och jag tror att jag har försökt att besvara den frågan i denna debatt genom att säga att den fisk som används till vår surströmming tyvärr innehåller för höga halter av miljöskadliga gifter – dioxiner. Det är bara så. Jag har fått lära mig att det beror på att den fisk som ska användas till surströmming är ganska stor, och då innehåller den tyvärr för höga halter av dessa gifter. Det är därför som jag gång på gång har påpekat att det är så viktigt att vi förstärker informationen till konsumenterna och att vi dessutom har avdelat pengar till detta.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2012/13:15 om ungdomarnas plats i det demokratiska samtalet

Anf. 17 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! Pyry Niemi har frågat mig vilka insatser jag och regeringen avser att göra för att stimulera till fler skolval och ännu högre valdeltagande bland unga. Pyry Niemi frågar också när dessa stimulansinsatser kommer att genomföras och om jag avser att verka för att regeringen genomför stimulansåtgärder för att skapa fler möjligheter för till exempel politiska ungdomsförbund att genomföra möten i andra offentliga lokaler.

Valdeltagandet ökade i 2010 års allmänna val, liksom i 2006 års val. Även i Europaparlamentsvalet 2009 ökade det svenska valdeltagandet. Särskilt bland unga väljare var ökningarna markanta. Att skapa goda förutsättningar för ett ännu högre valdeltagande bland unga är en prioriterad fråga i regeringens demokratipolitik. Möjligheter att främja ungas

delaktighet, inflytande och representation är vidare prioriterat inom ungdomspolitik. Som en del i det demokratipolitiska arbetet har regeringen givit Statistiska centralbyrån i uppdrag att genomföra en studie om valdeltagandet bland unga väljare. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 15 november 2012.

Med medel från regeringen har skolval genomförts vid ett flertal tillfällen i samband med de allmänna valen. Syftet är att uppmuntra elever att rösta samt att öka kunskapen om, och skapa motivation för, hur man som ung kan påverka samhällsutvecklingen och ta del i den demokratiska beslutsprocessen. Inför 2010 års val gav regeringen Ungdomsstyrelsen i uppdrag att arrangera skolval i samarbete med Valmyndigheten, Skolverket och ett antal ungdomsorganisationer.

Ungdomsstyrelsens utvärdering av skolvalet 2010 visar att projektet blivit bättre för varje år och att aktörerna har hittat en form som fungerar väl vid organiseringen av skolval. Inom ramen för skolvalsprojektet tog Skolverket fram ett stödmaterial, *Politisk information i skolan*. Materialet klargör vilka spelregler som gäller på området och kan fungera som stöd för rektorer och lärare i deras långsiktiga arbete med politisk opinionsbildning, men också i konkreta situationer i samband med exempelvis skolval. Som EU- och demokratiminister menar jag att skolval är en betydelsefull introduktion och förberedelse inför ungas första deltagande i de allmänna valen och val till Europaparlamentet.

Regeringen avser att återkomma till frågan om skolval inför valen 2014. Min uppfattning är att vi ska bygga vidare på tidigare erfarenheter och att skolvalen dessutom bör omfatta Europaparlamentsvalet.

Regeringen har i samband med flera allmänna val och Europaparlamentsval beviljat de politiska partierna särskilda medel för informationsinsatser i syfte att skapa goda förutsättningar för ett högt valdeltagande bland olika grupper av röstberättigade. Inför Europaparlamentsvalet 2009 anslog regeringen 19,5 miljoner kronor till partierna för informationsinsatser under valrörelsen. Inför 2010 års allmänna val avsattes 29,5 miljoner kronor för samma ändamål.

Mittuniversitetets utvärdering av användningen av de särskilda medlen i samband med 2010 års val visar att medlen är viktiga för partiernas valkampanjer. I utvärderingen konstateras vidare att medlen har använts för insatser riktade till unga.

Regeringen avser att inför 2014 återkomma i frågan om att fördela särskilda medel för informationsinsatser till de politiska partierna. Jag vill understryka att med satsningarna ges partierna ökad möjlighet att nå ut till väljarna, inte minst till ungdomar som är en prioriterad målgrupp i användningen av dessa medel. Partierna kan exempelvis ge ungdomsförbunden del av medlen för att medverka ute i skolor, på andra offentliga platser eller via sociala medier.

Regeringen förespråkar ett brett medborgerligt deltagande och en öppen politisk debatt på alla samhällsarenor. Satsningarna med särskilda medel för informationsinsatser i samband med allmänna val anser jag är ett väldigt viktigt sätt att främja debatten och verka för ett ökat valdeltagande bland unga väljare.

Anf. 18 PYRY NIEMI (S):

Herr talman! Jag vill tacka ministern för svaret på interpellationen.

Ett högt valdeltagande är en bra grogrund för en fungerande demokrati. Av tradition har vi ett högt valdeltagande vid de allmänna valen i Sverige. Det är också bra att så många unga väljare valt att rösta vid de senaste valen. Det visar att unga väljare intresserar sig för politiska frågor. Jag hoppas verkligen att den trenden håller i sig framöver.

I en tid när alltmer kunskap och information digitaliseras och konsumeras via internet och sociala medier är det viktigt med rätt information och med nyhetsbevakning och rapportering.

Information, kunskap och nyheter sprids blixtnabbt och ställer mottagarna inför komplicerade val. Å ena sidan är mycket av de politiska nyheterna och av informationen kortfattat och inte kopplat till en analys av reportern. Å andra sidan får mottagarna snabbt och enkelt del av nyheterna. Men då förväntas det också att varje mottagare har förmåga att göra en naturligt kritisk granskning av nyhetsvärde och relevans.

Det är inte alltid lätt för en blivande förstagångsväljare att dra långtgående nationalekonomiska slutsatser om nyheter som att Sverige avvaktar med att gå med i bankunionen inom EU eller att oppositionen i riksdagen röstar nej till regeringens förslag om sänkta skatter.

Herr talman! Vi har en klok ungdomsgeneration, och det ska vi vara stolta över. Men i en alltmer snabbgranskad medievärld behövs det motvikt som gör nyanserade nedslag i verkligheten och förklarar för ungdomarna hur politiken fungerar, vad som skiljer partierna ideologiskt eller förenar partierna pragmatiskt.

Därför, herr talman, är de politiska samtalen i skolor, på bibliotek och i andra offentliga utrymmen helt nödvändiga för att ge våra ungdomar möjligheten att testa idéer och att samtidigt få svar på krångliga politiska frågor. Våra ungdomsförbund har därmed en mycket stor funktion att fylla i de här sammanhangen.

Tyvärr vittnar ungdomsförbunden i mitt parti, Socialdemokraterna, och även i ministrarnas parti, Folkpartiet, om svårigheterna för partierna att komma in på skolorna för att diskutera och ventilera viktiga politiska frågor. Jag citerar deras svar på ministrarnas artikel i UNT i somras:

”Hur ska skolorna kunna fostra till samhällsengagemang när de samtidigt stänger ute de politiska ungdomsförbunden?” Det frågar Sanna Eliasson från SSU, Tove Henriksson från LUF, Samir El-Sabini från Sveriges Elevkårer samt kommunalråden Marlene Burwick, S, och Mohamad Hassan, FP i Uppsala.

Herr talman! Det här är ett bekymmer. Vi socialdemokrater ser ett framväxande problem med främlingsfientlighet, islamofobi, antisemitism, antiziganism, homofobi, afrofofi och så vidare.

I Sveriges riksdag finns det ett parti som i sin politiska vision vill stoppa i princip all invandring. I de sociala medierna finns det krafter som bedriver hetsjakt mot människor med utomnordiskt ursprung. Massmordet på Utøya var riktat inte bara mot norska socialdemokrater utan även mot hela det demokratiska samhället.

Alla dessa aktiviteter grundas i en brist på demokratisk träning och kunskapsinhämtning. Det är klart att det är ett bekymmer när 26 procent av ungdomar i åldern 18–29 år kan tänka sig att ha en stark ledare som inte behöver bry sig om riksdagen eller val.

Därför, herr talman, behöver våra unga få mer kontakter med politiska ungdomsförbund innan de ska rösta. Det handlar också om att stärka lärarnas möjligheter att ge mer av samhällsorienterad undervisning. Men även vi politiker måste anta utmaningen att träffa yngre väljare och ge svar och även själva ställa frågor om vad som är viktigt och om hur vi ska möta de ungas behov av kunskap.

Jag tycker att ministerns svar är rätt okej, sakligt men tyvärr utan engagemang. Var finns passionen? Frågorna handlar ju indirekt om vårt samhälles grundpelare, om att lära sig hur demokratin fungerar och om varför det är så viktigt att försvara och utveckla densamma.

Anf. 19 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Vårt svenska statskick bygger på representativ demokrati. Därför är det mycket viktigt att lära eleverna i skolan vad som gäller.

Det handlar om att man ska lära sig vad partierna står för, om att kunna göra ett val och, i bästa fall, även om att påverka mellan valen. Men hur ska man kunna göra det när man aldrig träffar de politiska partierna?

Det är väldigt många ungdomar som aldrig någonsin träffar en politiker eller kommer i kontakt med politiska partier. Då blir det mycket svårt att göra det här valet. Tyvärr är det en del skolor som helt nekar politiska partier tillträde.

Som systemet i dag ser ut måste man inte ta emot politiska partier i skolan så att eleverna får träffa dem. Däremot finns det en regel om att om man tar emot något politiskt parti måste man ta emot alla politiska partier. En hel del skolor säger att – men man vet aldrig fullt ut vad anledningen är – att anledningen är att de inte vill ta emot de partier som har en värdegrund som skiljer sig från skolans värdegrund och som valts in i olika församlingar och som man därmed måste ta emot.

Argumentet är väldigt dåligt. Hittills har vi hanterat detta genom debatt och dialog, genom öppenhet så att man kan bemöta argumenten från partierna. Sedan får medborgarna själva bilda sig en uppfattning. Det farligaste är om de här argumenten står obemötta, så jag förstår inte problemet. Dessutom tycker jag att det är naturligt att alla som är valda får träffa eleverna så att dessa själva får bilda sig en uppfattning.

Det finns också andra skäl att neka tillträde. Jag har hört om propaganda – man vill inte utsätta eleverna för propaganda, för det är för unga för att hantera det. Men det är en mycket märklig syn på demokratin. I så fall kan vi lägga ned hela det demokratiska systemet med politiska partier, men det är faktiskt vad systemet bygger på.

Däremot är det självklart väldigt viktigt att man lär sig att kritiskt analysera vad som sägs från olika partier. Men bara det faktum att man bjuder in folk från flera olika partier gör att argumenten bryts mot varandra. Det underlättar för eleverna att själva bilda sig en uppfattning. Jag tycker att det enbart kan bidra till den kritiska granskningen från elevernas sida.

I dag är det alltså tillåtet att neka politiska partier tillträde. Det gäller även ungdomsförbunden som jag tycker att det är mycket naturligt att eleverna träffar eftersom man där är i samma ålder och har lättare att kommunicera när man ännu kanske inte är så politiskt insatt.

Jag skulle vilja se en lagändring innebärande inte bara att politiska partier tillåts komma. Egentligen borde det också ingå i läroplanen att eleverna under sin skolgång ska träffa de politiska partierna. Tanken är ju att de ganska snart efter att de slutat på gymnasiet – eller till och med under gymnasietiden – ska välja och rösta.

Med skolans demokratiuppdrag – som för skolan finns väldigt uttalat – är det, tycker jag, mycket naturligt att eleverna förbereds på absolut bästa sätt för att sedan göra nämnda val och uppmuntras att använda sin rösträtt.

Det är naturligtvis bra att man, som ministern tar upp, ska satsa pengar på det här och att man ska stimulera skolval och besök på skolorna. Men när grundproblemet på en hel del skolor är att partierna över huvud taget inte släpps in tycker jag att man ska börja i den änden och säga att partierna faktiskt måste tillåtas komma in. Det enda man i så fall kanske ska ta hänsyn till är säkerhetsskäl – att i extrema fall garantera säkerhet för elever och personal. Annars tycker jag att tillträde måste vara grundprincipen.

Anf. 20 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! Anledningen till att vi har så många folkvalda politiker som är unga i Norden och Skandinavien, i vår del av Europa, är förstås att vi har ett livaktigt politiskt system där de politiska ungdomsförbunden är mycket engagerade och också har inflytande på moderpartierna. Många av oss som debatterar här i dag har själva bakgrund i politiska ungdomsförbund och kan vittna om hur det har byggt upp oss som ansvarsfulla medborgare och fått oss att ta politiska uppdrag under livets gång.

Jag besökte både Upplands Väsby och Sollentuna på FN-dagen i går och träffade ungdomar för att diskutera just kampen för tolerans, öppenhet och allas lika värde samt vikten av att man om man vill förändra världen måste börja med sig själv. Det finns ett ansvar hos den enskilde individen. Det är väldigt viktigt att se att engagemanget för politik i skolan ska komma tidigt. Det ska vara tydligt, och det ska vara trovärdigt.

När det gäller frågan om partiernas deltagande i skolan och deras möjlighet att komma in på skolorna är det som det ser ut i dag rektorn som bestämmer vilka som får vistas i skolan – skolan är ingen allmän plats. Om rektorn beslutar att politiska partier ska få komma till skolan och bedriva opinionsbildning måste skolan behandla alla partier lika. Så ser systemet ut i dag.

När det gäller de skolor som inte respekterar öppenheten och vill se till att det öppna samtalet fortsätter tycker jag att det är väldigt viktigt att vi från de politiska partiernas sida uppmuntrar och är en påtryckande kraft för att gå i riktning mot fler debatter. Det behövs mer debatt, inte mindre, i dagens skolor.

Pyry Niemi var i sitt inlägg inne på att det är viktigt att vi ser till att skolan blir en arena för att skapa kritiska samhällsmedborgare. Det håller jag med om. För att kunna skilja politiska budskap åt måste man också få tillgång till debatten. Där vill jag också flagga för att vi inom demokratipolitiken som bekant har tagit fram en handlingsplan för hur man ska uppmärksamma och motverka våldsbejakande extremism – både religiös och politisk sådan.

Där har vi gett Statens medieråd uppdraget att ta fram ett system och titta på hur vi kan göra ungdomar mer kritiska, inte minst på internet där man ibland översköls av budskap som är ren hatpropaganda. Detta gör vi för att ungdomar ska kunna vara mer motståndskraftiga mot krafter som förespråkar intolerans i samhället. Vi har också gett ett uppdrag till Forum för levande historia, som har tagit fram över 20 fantastiska workshops som nu används runt om såväl på högstadieskolor och gymnasieskolor som i politiska ungdomsförbund och civilsamhället, för att främja tolerans och vända och vrida på de fördomar vi har i samhället i dag.

Pyry Niemi nämnde också i sitt inlägg att valdeltagandet bland unga ökar. Det gör det, och där ser vi en tydlig koppling mellan de skolor som har skolval och dem som inte har det. Nu har vi ännu inte lagt fram budgeten för 2014, då vi har ett supervalår, men där kommer vi att återkomma. Jag lovar att vi kommer att fortsätta med samma starka tradition genom att stödja denna typ av satsningar. Vi kan se att det både i Europaparlamentsvalet 2009 och i riksdagsvalet 2010 var fler unga som valde att rösta. Det är fullkomligt fantastiskt, och där måste vi gå vidare.

Jag tänkte också flagga för något jag nämnde kort i mitt svar på interpellationen, nämligen det uppdrag vi från regeringens sida har gett Statistiska centralbyrån. Det handlar om att genomföra en studie om valdeltagandet bland unga väljare. Det kommer att presenteras inom kort, och jag tänkte nämna att vi kommer att ha ett stort seminarium den 6 december i Förstakammarsalen här i riksdagen. Då kommer Statistiska centralbyrån tillsammans med forskare, politiska partier, riksdagsledamöter och ungdomsorganisationer att diskutera frågan hur vi kan fördjupa detta ännu mer.

Anf. 21 PYRY NIEMI (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för förtydligandet; det är väldigt bra. Det är mycket som pågår, och det är positivt.

Den stora utmaning som jag ser i sammanhanget är inte just inför skolvalen utan arbetet *mellan* de olika valen. Därför har vi som socialdemokrater en mycket stark tro på det demokratiska samtalet som ett slags grund för att stärka våra uppfattningar om värdet av pluralism, mångfald och möjligheten att öppna dörrar mellan Sverige och världen. Nya intryck och kulturer berikar och förstärker oss. Det skapar positiva avtryck och grundlägger nya vägar till kunskap och förnyelse.

Även om värdegrundsarbetet står inskrivet i läroplanerna betyder det inte att det är den mest prioriterade utbildningsinsatsen. Därför är det viktigt att ungdomsförbunden fortfarande får access inte bara vid valen utan också mellan valen – nu, i mellantiden, två år före valet – för att kunna visa upp sig, samtala, diskutera och debattera. Det handlar om att ägna sig åt demokratisk träning, kunskapsöverföring och kunskapsinhämtning.

Därför har vi som socialdemokrater också väldigt tydligt sagt i vår budgetmotion att vi vill förstärka Ungdomsstyrelsens uppdrag med ytterligare 5 miljoner kronor för att de ska kunna intensifiera sina projekt inom demokrati, kultur, mångfald, integration, internationalisering och så vidare. Det är en viktig signal. Det är också en viktig signal från riksdagen och regeringen, tycker vi, att Ungdomsstyrelsen får en ännu mer

aktiv roll i dessa sammanhang och får ännu mer bidrag att dela ut och kunna följa upp, så att det verkligen händer.

Det är positivt med seminarierna med Forum för levande historia, till exempel. Jag tycker att det är fantastiskt bra, och jag uppskattar det. Det är ett bra uppdrag som har getts, men fortfarande är det så att huvuddelen av dagens ungdomar som går i skolan inte har någon access till de politiska ungdomsförbunden. Man kommer inte åt dem, och man får inte träffa dem. Möjligen får man göra det i närheten av valet, men i övriga sammanhang blir mötena inte naturliga och en del av vardagen och den demokratiska träningen. Det är i stället någonting som så småningom dyker upp i augusti i samband med det allmänna valet, eller möjligen några veckor innan EU-valet.

Detta är ett allvarligt problem i sammanhanget. Det jag vill peka på är nämligen att den demokratiska träningen inte är någonting man lär sig genom att läsa, utan man måste samtala och berikas av andras uppfattningar under en längre tid. Det är på det sättet jag och även demokratiministern har lärt oss: Vi har samtalat och debatterat i vår ungdom med andra intresserade politiker, eller andra personer som inte har blivit politiker. Vi har tränat på detta, och vi har lärt oss att granska saker kritiskt. Vi har lärt oss att granska information kritiskt och kunna inse att visst nyhetsvärde kanske inte har relevans i sammanhanget. Det kan inte få stå oemotsagt.

Här är det jag tror att ungdomsförbunden känner den största frustrationen kring: allt arbete mellan valen som på något vis hämmas. Hillevi var inne på lagstiftning, och vi kanske skulle ha det. Jag vet inte; det är möjligt. Det räcker nämligen inte med att rektorn, i detta fall, har rätten. Det gör inte det. Uppenbarligen har vi misslyckats där. Ambitiösa och engagerade rektorer bjuder in, men det finns också andra rektorer som kanske är rädda för att skapa missämja och en dålig stämning i skolan när någon har en politisk vision.

Det är oerhört skrämmande om vi kallar en politisk debatt för propaganda. Det är väldigt skrämmande, för det blir ett underbetyg till hela riksdagen och hela det demokratiska systemet. Här har vi en läxa att göra, och det vill jag verkligen att ministern tar med sig nu. Tar vi inte debatten på ett bra sätt i skolorna – ja, då vet vi inte vart det bär.

Anf. 22 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! I dag uppmanar Skolverket landets skolor att bjuda in de politiska partierna utifrån skolans demokratiuppdrag. Det är dock upp till skolorna själva – upp till rektorerna – att välja om de vill följa uppmaningen eller inte. Jag tycker att det är väldigt märkligt att Skolverket förgäves vädjar till en hel del skolor som vägrar ta emot politiska partier. Då frågar man sig om eleverna på de skolorna har sämre förutsättningar inför kommande val.

Jag kan ta ett exempel – mig själv. När jag gick på gymnasiet, på musiklinjen, var jag totalt politiskt ointresserad. Jag trodde i alla fall det; jag hade åsikter om allt möjligt, men jag förstod inte att det var politik. Jag tyckte att politik var tråkigt. Jag förstod inte vad de sa, och det var gubbar som debatterade över huvudet på mig, upplevde jag. Man såg dem bara på tv, man hade aldrig träffat dem i verkliga livet.

Då råkade SSU, Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund, komma på besök till min skola och dela ut flygblad på temat ”Vill du påverka din skolmiljö?”, och det var precis det jag ville just då. Vi hade nämligen ingen ventilation i salarna, och det var väldigt varmt. Jag försökte förgäves driva denna fråga och upplevde inte att jag kunde nå fram. Nu råkade det vara SSU som kom; det kunde lika gärna ha varit något annat ungdomsförbund. Jag tror i och för sig att jag ändå hade landat i SSU utifrån vad jag har för åsikter.

Detta är ett exempel. Tänk om jag inte hade träffat SSU! Då hade jag troligtvis inte blivit politiskt engagerad. Jag fick en helt annan bild av politik, det vill säga att politik är något även jag kan påverka. Det handlar inte bara om att vara passiv som medborgare.

Därför tycker jag att alla elever ska ha rätt att träffa de politiska partierna och själva göra sitt val. Jag tycker att lagen borde ändras så att alla skolor ska ta emot politiska partier.

Anf. 23 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! Jag tror att vi alla kan vara överens i denna diskussion om att det behövs mer debatt och mer diskussion och inte mindre i skolan. Här har vi alla ett ansvar. Jag förutsätter och jag värdesätter att riksdagsledamöter, politiska ungdomsförbund och ministrar i praktiken nästan varje vecka eller månad är ute i sitt demokratiska uppdrag och möter unga i skolorna och tar deras röster seriöst.

Vi ska komma ihåg att Sverige har ett av världens mest generösa system när det gäller att finansiellt från staten stödja både politiska ungdomsförbund och kvinnoförbund. Det ska vi bevara. Dessa pengar fördelas inte heller bara i samband med skolval, utan det är ett årligt stöd som är viktigt.

Jag tycker att vi ska lyfta blicken i diskussionen och se att politiskt engagemang inte bara handlar om politiska ungdomsförbund till etablerade partier som sitter i denna riksdag. Det handlar också om att civilsamhällets organisationer, oavsett om det rör människorättsgrupper, RSFL, RSFU eller andra grupper som finns i samhället, ska kunna vara med i diskussionen på ett aktivt sätt. Vi har gett Ungdomsstyrelsen i uppdrag att dela ut ganska många miljoner under åren för att stödja det demokratiska ledarskapet. Det är viktigt att personer också här kan få en plattform för att kunna påverka så att vi inte bara snävar in oss på de politiska ungdomsförbunden.

Avslutningsvis: Jag tycker att diskussionen är viktig. Framför allt är det sant att engagemanget för ungas rätt att diskutera politik i skolan inte får bli en koncentration på skolval och på valen vart fjärde år. Det måste pågå kontinuerligt. Jag tror att den bästa pressen att förändra de rektorer och de skolor som inte vill öppna upp är att partierna går samman som man har gjort exempelvis i artikeln i Upsala Nya Tidning, där det i detta fall var liberaler och socialdemokrater som skrev tillsammans. Det handlar om att trycka på och att visa att vi är här för att ta ett demokratiskt ansvar och föra en aktiv och öppen dialog.

Jag tror också att det är viktigt att få en bild av hur det ser ut i dag. Hur många skolor är det som nekar och i vilka situationer? Det får inte bara bli en intensiv debatt som blossar upp två veckor inför nästa riksdagsval den 14 september. Vi måste få en större bild, och även här ska vi

som politiker se till att vi har vårt engagemang fördelat över hela mandatperioden.

Jag kommer att komma tillbaka längre fram mer konkret med pengar vad gäller skolval. Här vill jag betona att det inte får handla bara om att fokusera på riksdags-, kommun- och landstingsvalen 2014. Vi ska också se Europaparlamentet som en bra plattform för att kanske kunna påverka så att ännu fler också röstar i riksdagsvalet. Jag kommer tillbaka till detta lite längre fram.

Anf. 24 PYRY NIEMI (S):

Herr talman! Jag tackar demokratiministern för en bra diskussion och debatt. Vi brinner uppenbarligen för samma frågor, och det är viktigt.

Det är också viktigt att detta är en fortsättning på en lång diskussion och debatt som är ett slags motvikt mot den intolerans och främlingsfientlighet och den rädsla som i många stycken skadar och stör vårt demokratiska samhällssystem. Det är bekymmersamt att se alla de trender och tendenser som finns i samhället i dag. Människor utsätts för hot och trakasserier för att de har en annan hudfärg, kommer från en annan kultur eller har en annan religion. De får över huvud taget inte sin egen rättmätiga plats i samhället utan blir dömda på förhand.

Därför är det demokratiska samtalet så viktigt även för alla ungdomar. Om man inte får en träning i detta i ett tidigt skede och ett kritiskt förhållningssätt till saker som passerar snabbt via internet eller sociala medier är det lätt hänt att sådana här uppfattningar så småningom blir etablerade sanningar. Det blir domar och fördömanden av människor helt i onödan – människor som helt oskyldigt hamnar under luppen, blir dömda på förhand och aldrig får en egen plats.

Därför är det demokratiska samtalet viktigt i skolorna. Det ska pågå hela tiden. En värdegrund får man inte gratis, utan det förtjänar man. Det måste man verkligen jobba för hela tiden. Demokratin är oss inte given hela tiden. Den förändras, och uppfattningen om demokrati förändras. Därför måste vi hela tiden vara aktiva, förstärka denna uppfattning och ge våra unga en chans att förstå varför demokratin grundades en gång i tiden, varför vi har det samhällsskick och det statsskick som vi har i Sverige och varför demokratin är värd att försvara.

Anf. 25 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! Jag tackar Pyry Niemi för att han initierade diskussionen. Vi ska se till att detta inte stannar vid att vara en partipolitisk fråga, utan vi ska föra ett mycket vidare engagemang. Jag tror att vi har oerhört goda förutsättningar genom att vi börjar i relativt god tid inför nästa val. Det kommer att sätta ett ökat tryck på skolor att se att demokratin måste försvaras i varje generation. Det gör man genom att utbyta åsikter i politiska samtal och våga se till att värderingar får spela mycket större roll i det politiska samtalet än vi kanske ser i dag.

Om man inte får tillgång till de demokratiska värderingarna och den demokratiska debatten och får känna åsikter nötas och blötas i en livlig diskussion är det svårare att kunna ta ställning för de grundläggande värderingarna i ett samhälle. Detta är otroligt viktigt.

Jag ser det här bara som ett första samtal. Vi kommer att återkomma på flera olika fält oavsett om det handlar om att stärka demokratin

Prot. 2012/13:16
25 oktober

Svar på
interpellationer

gentemot krafter som förespråkar våldsbejakande extremism, om det handlar om att få ett högre valdeltagande bland unga och andra grupper som tyvärr röstar i något mindre utsträckning eller om det handlar om ett samtal som bildas inte bara på skolans front.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2012/13:21 om Panaxia och tillsynen över kontanthantering

Anf. 26 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Peter Persson har frågat mig dels hur samhällets övervakning av kontanthantering ska stärkas så att brottsliga handlingar av den typ som har förekommit i Panaxiaskandalen effektivt kan förhindras, dels genom vilka insatser regeringen vill bidra till att de drabbade småföretagarna inte tvingas i konkurs.

Riksbankens kontanthanteringsråd har konstaterat att det inte har uppstått någon generell kontantbrist med anledning av Panaxias konkurs samt att det finns förutsättningar för att Panaxia ska kunna avvecklas under ordnade former. Men Panaxias konkurs har ändå väckt en rad frågor kring kontantförsörjningen, övervakningen och ansvarsfördelningens struktur.

Kontanthanteringskedjan är komplex och består av många led med ett flertal olika aktörer, såväl offentliga som privata, inblandade. Regeringen avser att göra en kartläggning för att kunna bedöma vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att säkerställa att övervakningen av hela kontanthanteringskedjan fungerar på det sätt som är avsett. Det är viktigt att samtliga berörda aktörer samverkar i en sådan kartläggning.

När det gäller frågan om stöd till drabbade småföretagare är det mycket beklagligt att flera har hamnat i ekonomiska bekymmer med anledning av Panaxias konkurs. Dagens regelverk innebär att konkursen ska hanteras av ansvarig konkursförvaltare och att de drabbade fordingsägarna får framställa sina anspråk till förvaltaren.

Anf. 27 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret. 2006 fick vi en ny moderatledd regering. 2007 fick vi en ny ordning för kontanthantering fullt ut. Marknaden tog över all hantering utom det nödvändiga – att tillhandahålla kontanter och makulera sedlar och mynt, som ju är Riksbankens roll.

Det skapades en kedja av bolag för denna hantering, och i ändarna jobbade värdepappersbolagen och tävlade om att få uppdragen. Det var strikt marknadsliberalism och slimmade kostnader, fjärran från förr när samhället, Riksbanken och bankerna hade ett tydligt ansvar.

Bristen på ansvar såg vi i september i år. Bensinhandlare och ägare av små klädbutiker eller livsmedelsbutiker trodde att pengarna de levererade till värdepappersföretaget Panaxia åkte i tryggt förvar till en bankdepå, men i stället för de i väg någon annanstans. Hundratals miljoner kronor var på drift. Det diskuterades om det var 500 miljoner kronor eller

I miljard. Förtvivlade affärsidkare möttes av beskedet att det inte fanns någon som hade något ansvar. Konkursförvaltaren får väl reda ut detta så småningom. Samhället hade tagit ett stort steg bakåt och utlämnade många små näringsidkare till deras eget öde.

Jag ställde en skriftlig fråga till Peter Norman. Det svar jag fick på den var lika avancerat som interpellationssvaret i dag. Det var ironiskt sagt av mig. Det innehöll nämligen ingenting mer än att Norman säger att man möjligen ska belysa och möjligen överväga. Vi har en situation där det inte finns något samhälleligt ansvar för en av de viktigaste transaktionerna vi har med sedlar och mynt och förvaring i depåer. Man tror naturligtvis att detta ska ske på ett sätt som är tryggt och till füllest.

Mot bakgrund av det jag säger och mot bakgrund av några tidningsartiklar om hur förtvivlade människor har drabbats som jag har med mig undrar jag verkligen om du inte anser att samhällets övervakning ska stärkas så att brottsliga aktiviteter ska undanröjas, Peter Norman.

Anf. 28 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Kontantheringen i samhället är viktig för att upprätthålla förtroendet för centrala funktioner i hela betalningskedjan. Jag beklagar att Peter Persson försöker göra detta till en ideologisk fråga. Jag tycker att detta är en fråga som vi bör kunna lösa med gemensamma krafter. Den har inte någonting med partipolitik att göra.

Peter Persson hänvisar till 2007. Då var det Riksbanken som själva fattade beslutet att allokera ut verksamheten med värde transporter till privata bolag. Det var ingenting som den borgerliga regeringen över huvud taget fattade beslut om.

Nu har vi ett läge där Panaxia är föremål för en brottsutredning. Med stor sannolikhet har det skett brottsliga saker inom Panaxia, men vi vet inte det än. Vi vet att Riksbankens kontantheringsråd, som hanterar de här frågorna, har konstaterat att det inte har uppstått någon generell kontantbrist med anledning av Panaxias konkurs. Vi vet också att den institution som ansvarar för tillsyn av bevakningsföretagen, länsstyrelsen, grep in och förlängde avvecklingen av Panaxia med en månad när man såg att det fanns risk för att det skulle bli problem. I den meningen tycker jag att tillsynen har fungerat som det var tänkt.

Däremot ställer hela Panaxiaaffären frågor av spretande karaktär. Det är, som Peter Persson säger, en viktig fråga för butiksägarna att de kan känna sig trygga med att deras dagskassa kommer till depå i bank på ett bra sätt. Det är viktigt av flera skäl, bland annat för att man ska kunna upprätthålla sin verksamhet och för att om man inte lyckas med detta ökar rånrisken och sådana saker.

Dessutom är det en fråga om kontantförsörjningen rent allmänt i glesbygd, där den har blivit sämre över tiden och där detta också är ett generationsproblem. Äldre personer använder hellre kontanter än yngre. Det finns säkert andra typer av problem också.

I och med att ett stort antal myndigheter ansvarar för sin del i den här kedjan tycker jag att det är viktigt att vi för det första försöker kartlägga vad det egentligen var som hände i Panaxiaaffären. Det är fortfarande inte utrett. Brottsutredningen är inte klar. För det andra är det viktigt att se om det går att utföra tillsynen på kontantheringsområdet bättre än i dag.

För att få svar på dessa frågor måste vi samla intressenter som har del i detta och kartlägga vad som har hänt för att sedan se hur vi ska gå vidare. Ska vi vidta åtgärder i form av en utredning? Det har jag ingenting emot. Ska vi vidta åtgärder där vi ändrar tillståndsprövningen från en myndighet till en annan? Det har jag heller ingenting emot. För mig är det här en praktisk fråga, men man ska ha ett gott beslutsunderlag innan man fattar en massa beslut.

Anf. 29 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Som den väl skolade moderatpolitiker som Peter Norman är försöker han desarmera besvärliga politiska frågor genom att säga att det inte är politik, men detta är verkligen politik. När samhället stiger åt sidan och man låter marknaden hantera någonting utan kontroll och det får oönskade och för många handlare i det här fallet starkt negativa effekter är det klart att det är politik.

Politiken finns till yttermera visso också direkt inne på Normans område, nämligen bankerna. Det är bankernas depåbolag, en monopolverksamhet som driver hanteringen, som har pressat ned kostnaderna för hanteringen och överfört dem till handeln, det vill säga konsumenterna. Någon som bedriver verksamhet i ett annat företag än Panaxia har uttryckt det så att om någon kommer och erbjuder sig att sköta verksamheten gratis ska man inte tro det. Ingenting är gratis. Här ligger en del-förklaring i den här kedjan.

Jag har diskuterat banker med Peter Norman, och även med Anders Borg, många gånger i kammaren och konstaterat att på det området är det bara prat och ingen handling över huvud taget, och så verkar det också vara i denna utlöpare av betalningssystemen. Det är en mycket känslig kedja som utsatts och kan komma att utsättas fler gånger om man inte tar något initiativ.

Panaxiaaffären åskådliggör den här bristen. Det finns ingen finansinspektion, ingen insättningsgaranti och inget annat skydd. Lägsta anbud vinner. Man kör pengarna till en annan plats än där de skulle förvaras och sätter hundratals människor som handlat i god tro i stora svårigheter och i några fall konkurs.

Jag upprepar mina frågor. Är du efter analys och bedömningar – jag tycker nästan att det finns underlag nog i alla de rapporter som finns, men självfallet måste brottsutredning och domar inväntas – beredd att ge samhället ett mer samlat ansvar för hela verksamheten, Peter Norman? Är du beredd att stärka Finansinspektionens kontroll avseende banker och kreditbolag som omfattar kopplingar till företag som de har väsentliga intressen i? Det har ju varit fallet när det gäller någon bank i det här exemplet. Kan du tänka dig att utöver det ta initiativ till att skärpa tillsynen och kontrollen av värdetransportföretag även om de ju ligger på annat departementsområde än det du besitter? Kan du tänka dig att ta det initiativet? Det skulle vara belysande att få svar på de frågorna.

Anf. 30 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Jag ska svara på Peter Perssons frågor så gott jag kan. Låt mig börja med att säga att jag tycker att det ibland är svårt att diskutera med Peter Persson. Han säger att marknaden hanterar frågorna utan kontroll. Det är inte sant. Vi har Finansinspektionen som har tillsynsan-

svar, vi har länsstyrelserna som har tillsynsansvar, och vi har Riksbanken som ansvarar för sin del i kedjan. Peter Persson säger att det inte kommer några initiativ vad gäller bankfrågorna. Låt mig påminna Peter Persson om att min interpellationstid inte räckte förra gången vi talade om detta till att berätta om alla de åtgärder vi vidtar på banksidan.

Lucky Luke är den seriefigur som skjuter snabbare än sin egen skugga. Det verkar som om Lucky Luke i riksdagen har sin motsvarighet i Peter Persson. Jag tycker att det är viktigt att man först och främst reder ut vad som har hänt innan man vidtar åtgärder. För att svara konkret på den fråga som Peter Persson ställer, om jag är beredd att ge samhället ökat ansvar eller Finansinspektionen ökade befogenheter, vill jag säga att svaret på frågan är ja, om det visar sig att det är en effektiv väg för att få bättre fason på kontanthanteringsfrågan.

Jag må vara gammaldags, men jag tycker att det är rimligt att man, innan man fattar beslut om åtgärder, får en klar bild av vad som har hänt. Då har vi för det första brottsutredning i Panaxia att invänta. För det andra gör vi nu en kartläggning, vilket är ett initiativ som innebär att vi samlar alla berörda parter – Riksbanken, bankerna, Finansinspektionen, bevakningsföretagen, värdebolagen och länsstyrelserna – för att härigenom få oss en bild av vad som hänt i Panaxiafrågan, om det är något systematiskt fel. Näringsidkarna ska vi förstås också samla, och då är frågan hur vi kan gå till väga för att i framtiden göra livet bättre för dem och göra ett robust betalningssystem ännu mer robust.

Anf. 31 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Jag tror att man kan säga att Sveriges största värde-transportrån begicks i september innevarande år. Omkring 500 miljoner kronor befaras ha försvunnit. Det var inga brinnande bilvrak, inga spanska ryttare eller beväpnade rånare, utan rånet begicks i skenet av stark liberalisering av en verksamhet och bristande kontroll. Man hämtar pengar och lånar sedan kundens pengar. Mycket tyder på att denna verksamhet pågått en längre tid.

Behövs det verkligen så mycket analys? Är det inte möjligt att redan nu, på grundval av de kunskaper Peter Norman rimligen bör ha, kunna utställa ett antal inriktningar för hur man ska säkra den verksamheten?

Jag vill fråga dig, Peter Norman: Har du haft kontakt med handeln? Har du haft kontakt med drabbade? Har du diskuterat med andra utövare inom värdepapperstransporter vad som är deras bedömning av det som hänt för att skaffa dig erfarenhet?

Slutligen noterar jag med glädje att Peter Norman hade så mycket att säga om initiativ beträffande bankernas verksamhet att han inte hann med dessa frågor i sitt interpellationssvar i dag. Det uppmuntrar mig att återkomma till nya interpellationsdebatter med Peter Norman.

Anf. 32 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Det jag ser som problem med kontakthanteringen i Sverige är att det är väldigt mångfasetterat. Till att börja med handlar det om praktiska frågor, som att näringsidkare lämnar ifrån sig sina betalningskassetter som kan innehålla tiotusentals kronor till ett värdetransportföretag utan att få ett kvitto, utan att ens få en uppräkningslista av hur mycket pengar där finns. För mig är det ett ålderdomligt sätt att se på denna typ

av verksamhet. Därför tycker jag att det är viktigt att Svensk Handel kommer med och diskuterar dessa frågors mer basala karaktär.

Det finns två faser i detta. Först är det en akut fas som ska lösas, och därefter ska en mer långsiktig fas lösas. Det som höll på att hända, vad jag förstår, var att ett stort antal affärsidkare riskerade att råka illa ut på grund av att Panaxia gick i konkurs. Det som då hände i den akuta fasen var att länsstyrelsen gick in och sade att Panaxia får ytterligare en månad på sig med avvecklingen. Därmed löste man den akuta frågan. Dessutom konstaterade Riksbankens kontanthanteringsråd, där alla intressenter är inblandade, att det inte varit någon generell pengabrist under den tiden och att avvecklingen skedde under ordnade former.

Sedan säger Peter Persson: Det verkar som att, och det verkar som att. Ja, jag håller med om att det verkar som att. Jag skulle dock vilja se precis vad som har hänt. Vi är inte betjänta av en ny reglering, en ny tillsyn eller en ny inspektion på området som riktar sig fel. Jag vill veta exakt vad som har hänt för att därigenom kunna ge effektiva instrument för en bättre kontanthantering i framtiden.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.36 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då statsministerns frågestund skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

13 § Statsministerns frågestund

Anf. 33 TALMANNEN:

Vi övergår till statsministerns frågestund, och jag vill hälsa statsministern välkommen.

Arbetslösheten

Anf. 34 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! 400 000 människor i Sverige är arbetslösa. Vi har en rekordstor ungdomsarbetslöshet. De senaste veckorna och månaderna har vi kunnat läsa om de stora varsel som har drabbat Sverige den senaste tiden. Allt talar för att vi står inför en konjunkturedgång som kommer att göra situationen på arbetsmarknaden besvärlig den kommande tiden.

Nu ska riksdagen fatta beslut om budgeten för nästa år, och då är det viktigt att man har ett korrekt beslutsunderlag. Regeringens prognoser

stack ut väldigt när de kom. Man räknade med kraftigt sjunkande arbetslöshet de kommande åren och höga tillväxttal i ekonomin.

Min fråga till statsministern är rak och enkel: Står statsministern fast vid bedömningen att arbetslösheten kommer att sjunka till 6,7 procent år 2014?

Prot. 2012/13:16
25 oktober

*Statsministerns
frågestund*

Anf. 35 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Alla prognoser fungerar så att de baseras på vid tillfället tillgänglig information, och sedan uppdaterar vi dem löpande. Låt mig påminna riksdagen om att när den senaste varselvågen kom 2008–2009 talade regeringen i sina prognoser om en arbetslöshet som skulle komma upp på 12 procent. Sedan blev det inte så, för varsel är inte alltid samma sak som arbetslöshet.

Viktigare för svenska folket än att diskutera prognosutfall är kanske att ställa frågan: Vad gör vi nu inför den varselvåg vi ser? Det är där vår budget nu kommer att visa sig vara till nytta. Vi stärker vår motståndskraft. Vi ökar vår konkurrenskraft. Vi anslår över 23 miljarder i satsningar på infrastruktur, forskning, innovation, utbildningsplatser, stöd till unga och ett konkurrenskraftigt företagskattapakett.

Det är bättre, menar vi, än att som Socialdemokraterna föreslår ha 30 miljarder avvikande högre skatteuttag än vad regeringen har föreslagit. Det tror vi inte leder till att varsel kan bekämpas.

Anf. 36 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! De som lyssnade kunde notera att statsministern inte svarade på frågan. Han svarade inte på frågan om regeringen står fast vid den prognos som innebär att arbetslösheten ska sjunka ganska dramatiskt de kommande åren. Det är hela fundamentet som regeringen har byggt sin budgetprognos och sin budget på.

Då kan jag förstå varför regeringen valde bort stora insatser för att bekämpa arbetslösheten, valde bort stora insatser för att bekämpa ungdomsarbetslösheten och valde bort att införa en ungdomsgaranti. Man tror att arbetslösheten de kommande åren kommer att sjunka dramatiskt. Man är helt ensam om den bedömningen jämfört med andra ekonomiska bedömare, som Konjunkturinstitutet och Riksbanken. Alla andra drar en annan slutsats än den regeringen drar.

Då blir slutsatsen att statsministern mindre än fyra veckor efter att han har lagt sin budget på riksdagens bord inte ens kan säga att de prognoser han lade fast i budgeten håller.

Det är dags att införa nya åtgärder och större insatser, som vi har föreslagit i budget, för att bekämpa arbetslösheten. Kan vi räkna med det? (Applåder)

Anf. 37 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Poängen är väl att vi aldrig fullt ut kan se prognoser slå ut i verklighet. Det gällde även under socialdemokratins tid vid makten. Vi måste vara ödmjuka inför vad prognoser är. Det är en bedömning på den information vi har vid varje tillfälle. Vi måste alltid ha beredskap att förändra oss när ny information kommer.

Nu kommer varsel. Vi följer detta mycket nära. Sverige har en stor omställningsförmåga. Det syns både i våra kollektivavtal som finns på arbetsmarknaden och i resurserna hos Arbetsförmedlingen.

Men vi ska också notera att den efterfrågan som nu sjunker inte är den som kommer inhemskt, inifrån Sverige, utan det är efterfrågan på våra exportvaror. Den är svårare att kontrollera eftersom det handlar om ekonomin i vår omvärld.

Vi har valt att satsa på det som stärker vår konkurrenskraft. Vi bygger ut antalet utbildningsplatser med 18 000 för nästa år. Vi ser till att ytterligare satsa så att vi kan stödja ungdomars väg in i arbetslivet. Vi följer utvecklingen och kommer naturligtvis att komma med ytterligare resurser om det visar sig nödvändigt.

Klimatpolitiken

Anf. 38 ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Om en månad kommer världens länder återigen att följa upp den internationella klimatpolitiken. Från Sverige brukar vi åka på dessa toppmöten med högt buret huvud, men med alliansregeringens misskötsel av klimatpolitiken här hemma blir det allt svårare att företräda Sverige i dessa sammanhang, tror jag.

Två frågor har varit uppmärksammade den senaste tiden. Det är dels att Fredrik Reinfeldt och Moderaterna motsätter sig förslag i EU om att minska klimatutsläppen med 1,7 miljarder ton koldioxid och därmed rädda en alltmer havererad utsläppsmarknad i EU – en marknad som också är väldigt viktig för klimatambitionerna i de svenska företagen.

Det är dels att regeringen i budgeten halverar de stöd för internationella klimatinsatser som Sverige tidigare utlovat. Man går från en miljard till en halv miljard. Det är ett tydligt brott, herr talman, mot de internationella överenskommelser som Fredrik Reinfeldt själv var med om att underteckna i Köpenhamn 2009.

Jag vill då fråga statsministern: Varför ska Sverige ansluta sig till de länder i EU som är minst kapabla att sköta ett klimatarbete? Varför sviskar vi våra klimatlöften?

Anf. 39 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Jag vill understryka att vi inte gör det. Vi har ett avstämningsår 2015 då vi ska följa upp huruvida Sverige når de mycket ambitiösa mål som vi har satt. Vi har dels ett gemensamt EU-mål om att minska utsläppen med 20 procent 2020 jämfört med 1990, dels ett svenskt nationellt mål om att minska med 40 procent.

Den uppdaterade information jag har är att Sverige följer reduktionen ganska väl och att det är inom räckhåll att nå den målsättning vi har satt upp.

Det Åsa Romson i övrigt gör sig till tolk för är att regeringen ännu inte har behandlat färdigt bland annat frågan om överblivna utsläppsrätter, som ju är en fråga som inte bara Sverige har att hantera utan också Ryssland, Ukraina och många andra länder. Det är helt enkelt en viktig del av de fortsatta klimatförhandlingarna hur man hanterar detta, inte så mycket vad Sverige gör men hur det påverkar klimatpolitiken i Ryssland och Ukraina där detta får mycket stor betydelse.

Vi vill inte hamna i en situation där Sverige isolerat gör större insatser medan andra avstår, för det är nämligen så det låter när vi är ute i världen – i ganska skarp kontrast till hur Åsa Romson beskriver detta i Sverige.

Prot. 2012/13:16
25 oktober

*Statsministerns
frågestund*

Anf. 40 ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag blir inte mycket klokare på det svar som statsministern ger. Det är ju viktigt att det handelssystem vi har i EU fungerar, för att de svenska företagen och företag i EU ska veta att de har en ambitionsnivå att jobba med. Som det är nu finns det inget pris på utsläppshandeln, och därmed finns det heller inga ambitioner hos företagen.

Det är synd att Sverige därmed gynnar företag som är sämst på att göra någonting åt klimatutsläppen och missgynnar de många företag i Sverige som är duktiga på att jobba på detta sätt.

Sverige skriver under internationella avtal, och vi brukar helga dem. Regeringen och Fredrik Reinfeldt själv säger tydligt många gånger att internationella avtal är viktiga. Kyotoavtalet och Köpenhamnsöverenskommelsen gäller inte bara utsläppsmålen utan också finansieringsmålen, och där levererar inte Sverige, Fredrik.

Anf. 41 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Utsläppsrätterna är en del av Kyotoavtalet. Länder fick banor för hur de skulle sänka sina utsläpp, och där har Sverige överträffat de mål som antogs i Kyotoprotokollet. Det gör att man får så kallade överblivna utsläppsrätter. Men det är inte Sverige ensamt om. Det finns andra länder som har gigantiska mängder utsläppsrätter som är en väsentlig del av klimatförhandlingarna för att påverka både prissättningen och vilka ansträngningar man gör i olika länder. Särskilt tydligt är detta i länder som Ryssland och Ukraina.

Att Sverige ensidigt gör någonting utan påtryckningsmöjlighet på andra länder löser inte klimatfrågan, men det kan möjligen få en negativ verkan om det inte uttolkas rätt i länder som Ryssland och Ukraina.

Därför tycker jag att detta fortsatt ska vara en viktig del av de kommande förhandlingarna när Kyoto ska övergå i sin andra fas. Då ser tyvärr en hel del länder ut att lämna, dock inte Sverige. Vi kommer att hävda våra mål, och vi kommer att se till att vi når de mål vi har satt upp.

EU som federal statsbildning

Anf. 42 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman, statsministern! EU-kommissionens ordförande deklarerade för en tid sedan att EU måste utvecklas till en federal statsbildning. Det är ett uttalande som bekymrar åtminstone mig.

Vi vet att Sverige är ett litet, exportberoende land. Det märker vi inte minst nu, när svenska företag är utsatta för den ekonomiska kris som rasar i vår omvärld. Därför är det såklart viktigt att vi samarbetar med andra länder på lite olika sätt.

Men denna utveckling är något annat. Det är väldigt långt ifrån det vi inledde medlemskapsförhandlingar om för tjugo år sedan och definitivt något annat än det vi folkomröstade om 1994 och röstade ja till.

Nu har EU-ministern uttalat att hon inte har något vare sig principiellt eller ideologiskt att invända mot en sådan utveckling mot en federal statsbildning.

Då är, herr talman, min enkla fråga till statsministern: Är detta en uppfattning som delas av statsministern och övriga regeringen?

Anf. 43 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! När Sverige folkomröstade kring detta 1994 var det tydligt för svenska folket att det som förr kallades EG var på väg att utvecklas mot EU, alltså Europeiska unionen, och att det fanns en vilja att ha gränsöverskridande beslutsfattande och fördjupning av detta samarbete, så nog fanns den diskussionen redan där och då.

Kommissionspresident Barroso har i ett tal i Europaparlamentet pratat om en federation av nationalstater, utan att i alla delar gå in på vad det innebär. Det tycker jag kommer vid fel tillfälle, och det är för otydligt vad som menas med detta för att slutgiltigt kunna ta ställning.

Jag tycker att varje del av detta samarbete måste prövas på sina egna meriter. Ibland är det mer rätt att få ett starkare och mer fördjupat Europasamarbete, ibland är det inte det. Jag har ingen kategorisk syn på detta.

Vi behöver detta Europasamarbete därför att många av våra prövningar i vår tid är gränsöverskridande och vi hänger ihop med människor som finns i vår omvärld. Därför måste vi också ibland kunna fatta beslut tillsammans.

Anf. 44 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Jag noterar att statsministern egentligen inte svarade på frågan, som jag tycker är ganska enkel. Det är ingen särskilt svår fråga. Det är en viktig fråga. Den förtjänar ett konkret svar.

Jag har förvisso respekt för att man kan behöva utveckla sina resonemang emellanåt, och jag har respekt för att man måste reflektera och fundera. Men detta är ändå en framtidsfråga, och som statsminister i en av EU:s medlemsländer har man rimligen en uppfattning om vad man vill långsiktigt med det europeiska samarbetet.

Det är det min fråga gäller. Vad vill Sveriges regering långsiktigt med det europeiska samarbetet?

Då säger Fredrik Reinfeldt att det är fel tillfälle för en federation. Ska jag, herr talman, tolka det så att Fredrik Reinfeldt och Sveriges regering på sikt kan tänka sig att Sverige ska ingå i en federal statsbildning i Europa? Då tycker jag att Fredrik Reinfeldt ska ge svenska folket det beskedet väldigt tydligt när vi går till val om två år, för jag tror inte att det är vad svenska folket vill ha, men det kan jag naturligtvis inte veta.

Anf. 45 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Vad är Europeiska unionen? Det är ett samarbete mellan 27 medlemsländer som är dels mellanstatligt, dels också överstatligt. Det är alltså en kombination. Det finns överstatliga delar som ger EU legal verkan över Sverige och alla EU:s medlemsländer. Det är hela tiden en balansering mellan vad som ska vara mellanstatligt och vad som ska ligga överstatligt.

Jag svarade på Jimmie Åkessons fråga. Jag sade att det inte är tydligt vad kommissionspresident Barroso har menat med en federation av stater. Vi har redan mellanstatliga och överstatliga delar. Jag är inte beredd att föra upp någonting till överstatlig del utan att det grundar sig på en analys där man pekar på ett europeiskt mervärde och där Europasamarbetet verkligen kan göra nytta på ett sätt som vi kanske inte kan nå nationellt.

Jag stod häromdagen i talarstolen och redogjorde för den idé om en europeisk banktillsyn som nu finns. Jag sade att det finns värden kopplade till detta, om det blir starkt och välfungerande. Man huruvida Sverige ska vara en del av det tänker vi avgöra först när informationen är tydligare.

På det sättet står vi upp för svenska värden. Men vi bejakar också det faktum att vi har många gränsöverskridande samhällsproblem i vår tid.

Arbetsmarknadspolitik och utbildning

Anf. 46 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman, statsministern! Konkurserna ökar kraftigt, och det sveper en varselvåg över Sverige, samtidigt som läget innan redan var mycket allvarligt. I Sverige går det åtta arbetssökande på varje ledigt jobb. Hemma hos mig i Gävleborg går det 22 arbetssökande på varje ledigt jobb.

Det visar tydligt att det inte är de arbetslösa som det är fel på, som regeringen gärna vill påskina, utan att det handlar om regeringens politik. Det är något vi ser mycket tydligt.

Arbetslösheten är högre än 2006. Sysselsättningsgraden är lägre. Men framför allt har långtidsarbetslösheten exploderat. Antalet långtidsarbetslösa har ökat med 70 procent sedan 2006. Framför allt är det antalet personer som har varit arbetslösa två år eller längre som har ökat explosionsartat med hela 188 procent.

Konjunkturinstitutet har nyligen visat att trots att antalet vakanser har ökat har jobbchanserna för de arbetslösa minskat. Det är ett fullständigt underkännande av regeringens arbetsmarknadspolitik. Ni har också kraftigt skurit ned på de arbetsmarknadspolitiska insatserna.

Min fråga till statsministern är: Har ni inte varit medvetna om vilken betydelse arbetsmarknadspolitik och utbildning har, eller är det så att ni har gjort detta medvetet?

Anf. 47 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Sverige har sedan alliansregeringen tillträdde haft växande sysselsättning, trots att vi verkar i en omvärld där vi har levt med finanskris och lågkonjunktur från 2008 och framåt och haft betydande avmattningar och ett försämrat läge i vår omvärld.

Sverige är en liten, öppen ekonomi som är exportberoende. Det är efterfrågan på svenska lastbilar och bussar som nu viker. Det beror på att det är så svag ekonomi i vår omvärld.

Detta till trots har vi ändå kunnat föra en politik som har lett till att sysselsättningen växer.

När vi har analyserat och gått igenom detta kan vi också se att vi har en mycket utbyggd utbildningspolitik såväl som arbetsmarknadspolitik i Sverige. Vi har en omfattande verktygslåda hos Arbetsförmedlingen, och jag tycker också att vi ska ha det. Vi har tillfört fler verktyg. Vi har möjligheter att jobba med olika former av utbildningar och omställningsstöd och med olika former av rabatter till arbetsgivare.

Men en stor förändring som har skett är att vi har avbrutit den väg in i förtidspension som var den huvudsakliga lösningen för den rödgröna majoritet som fanns före 2006. Nu är många fler människor närmare arbetsmarknaden än vad som gällde förr.

Anf. 48 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Regeringen har ett ansvar för att stimulera ekonomin så att sysselsättningen kan upprätthållas även under en stor kris och även för att rusta arbetslösa så att de kan ta ett jobb när krisen vänder.

Nu är arbetslösheten högre och sysselsättningsgraden lägre än när ni tillträdde, och det är fler som lever på socialbidrag i varje län i hela Sverige än när ni tillträdde. Ni har skurit ned på de arbetsmarknadspolitiska insatserna med 64 procent jämfört med 2006 och på komvux med 18 procent.

Under krisen på 90-talet lade Sverige 3 procent av bnp på arbetsmarknadspolitiska insatser. Ni har lagt mindre än 1 procent under den värsta delen av krisen. Det är därför vi har fått en explosionsartad ökning av långtidsarbetslösheten. Det är 70 procent, herr statsministern!

Ni borde vara mycket oroliga och även kunna svara på frågan: Är det medvetet, eller har ni inte insett betydelsen av arbetsmarknadspolitik och utbildning? Du svarade inte riktigt på den frågan, menar jag, utan du går bara på i ullstrumporna som om ingenting har hänt.

Anf. 49 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Nu säger Ulla Andersson att vi ska stimulera efterfrågan. Men vems efterfrågan ska vi stimulera? Vem ska köpa svenska lastvagnar? menar Ulla Andersson.

Det är efterfrågan från vår omvärld som sjunker. Det är länder runt omkring oss som befinner sig i kris. Halva vår ekonomi är export. Det löser vi inte genom att tro att efterfrågesituationen kan skötas inhemskt i Sverige – tvärtom. Reallöneutvecklingen har varit på historiskt goda nivåer. Svenska hushåll har på det sättet gott om egna resurser i de flesta fall.

Dessutom har vi byggt ut resurserna till komvux. Vi har ökat resurserna. Vi har öppnat för yrkesvux och yrkeshögskolor. Vi har omfattande verktyg i Arbetsförmedlingens verktygslåda. Men det är svårt att hantera ett läge när det handlar om en exportberoende ekonomi som ser varsel komma till följd av att efterfrågan utifrån viker.

Återigen: Totalt sett har ohälsotalen i Sverige sjunkit, och det är färre som befinner sig i utanförskap nu än när vi tillträdde som regering. Den stora förändringen är att vi har en kraftig minskning av antalet förtidspensionärer. Det var ert svar. Det är mycket sämre.

(Applåder)

Anf. 50 ANNA KINBERG BATRA (M):

Herr talman! Den här veckan har riksdagen börjat bereda den budgetproposition som regeringen lämnade den 20 september, där det finns olika scenarier för utvecklingen i svensk ekonomi. Även jag vill ta min utgångspunkt i det ganska dystra ekonomiska läge som till exempel Konjunkturinstitutets barometer från i går visar upp. Konjunkturinstitutet menar att tillväxten ser ut att bli svagare än normalt.

Vi har tidigare exempelvis sett beskedet om att Volvo Bussar i Säfte lägger ned sin verksamhet, vilket kan drabba ungefär 400 personer när nu efterfrågan på den typen av varor viker. Styrkan och motståndskraften i svensk ekonomi sätts under ökad press i takt med att omvärldens efterfrågan på svenska produkter minskar.

Tack vare den ekonomiska politik som förts har Sverige i dag ett bra läge för att göra satsningar i budgeten för att bygga Sverige starkare, men jag vill ändå fråga statsministern hurdan regeringens beredskap är för att ytterligare möta de utmaningar som nu faktiskt tornar upp sig tydligt både i budgetpropositionen och efter, det vill säga framöver.

Anf. 51 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Låt oss påminna oss om att det vi nu ser har vi sett förut. Vi har sett tider av oro där det kommer varsel. Vi hade en liknande situation i Sverige 2008–2009. Vi kunde då visa hur den svenska modellen sätts i arbete. Vi använder de omställningskunskaper vi har i olika utbildningsvolymerna och omställningsinsatser som finns kopplade till de kollektivavtal som styr mycket av den svenska arbetsmarknaden. Där har grupper av arbetstagare avstått löneutrymme för att det ska finnas särskilda resurser som kan användas i de lägen vi nu ser. Vi har också byggt ut och säkerställt att Arbetsförmedlingen har omfattande resurser och många verktyg till sitt förfogande. Exempelvis säger vi åt Arbetsförmedlingen att söka upp de platser där varsel drabbar. Jag har ofta varit och sett hur man på plats inrättar särskilda enheter för att kunna hjälpa arbetskraft att komma vidare. Det är detta vi nu måste göra.

Sedan ska vi naturligtvis vara med i Europa och utforma de svar på finanskrisproblem som finns i vår omvärld. Det är där som de lösningar måste komma som totalt sett gör att efterfrågan på svenska produkter och varor kan återkomma.

Kampen mot den grova brottsligheten

Anf. 52 JOHAN PEHRSON (FP):

Herr talman! Få saker skapar ofärd och mänskliga tragedier som kriminalitet. Därför är kampen mot brottslighet så viktig, och man måste jobba med den breda penseln. Det är Folkpartiets uppfattning. Det handlar dels om sociala insatser och om förebyggande insatser men också om att vara kraftfull och tydlig mot den grova och organiserade brottsligheten. Det är personer som inte förstår särskilt många argument, åtminstone inte i början.

*Statsministerns
frågestund*

Därför pågår nu vissa kraftsamlingar i Sverige, inte minst i Skåne. Där gör man nu stora satsningar där man samlar ihop polisresurser för att bekämpa den mycket svåra brottslighet som tenderar att bita sig fast i södra Sverige.

Min fråga till statsministern är: Kan statsministern tänka sig att man permanentar denna insats i någon form? Det ser ju nu ut att gå mot en mer enhetlig svensk polis med centrala resurser för att bekämpa just denna typ av mycket grov brottslighet i hela vårt land.

Anf. 53 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Jag var själv i Malmö i slutet av maj och följde bland annat två insatser – en som heter Alfred och en som kallas Selma – som innebär att man har koncentrerat nationella polisresurser till Malmö för att bland annat lösa en del av de mycket uppmärksammade mord vi har sett i Malmö med omnejd. Jag tror på det sättet att arbeta. Jag tycker att det är ledningen för Rikspolisstyrelsen som själv ska avgöra när det kan vara befogat med den här typen av kraftansträngningar. Varaktigheten bör då också rimligen kopplas till om man närmar sig en lösning eller om man kan tränga tillbaka den grova kriminella verksamhetens utbredning.

Låt mig konstatera en annan sak. Alliansregeringens tillträde 2006 har inneburit att vi har ökat antalet poliser i Sverige. Det finns nu väsentligt fler poliser, ungefär 2 500 fler, och också väsentligt fler yngre. Vi hade tidigare en ålderspuckel i svensk polis, vilket inte alltid var gynnsamt för alla operativa delar av polisens verksamhet. Nu finns de möjligheterna, och därmed kan vi jobba vidare också med dessa koncentrerade insatser, för de ger väldigt ofta goda resultat.

Ungdomars inträde på arbetsmarknaden

Anf. 54 ULRIKA CARLSSON i Skövde (C):

Herr talman! Precis som sagts innan är vi en tid av ökande varsel. Något som oroar mig mycket är ungdomars möjligheter att komma in på arbetsmarknaden. Det har varit kris sedan början av 90-talet när det gäller ungdomars möjligheter, och det är inte hållbart.

I Centerpartiet har vi frågat många ungdomar hur de ser på framtiden och möjligheten till arbete. Så många som var tredje känner någon som helt har gett upp jakten på ett arbete. Det oroar oss givetvis, men vi ser det samtidigt som en utmaning. Då finns det saker som vi kan göra. I budgetpropositionen finns förslag på hur man kan stärka ungdomars möjligheter. Men samtidigt måste vi ständigt vara beredda att se den verklighet som är just nu och vad vi mer skulle behöva göra.

Vi anser att utbildningssystemet måste erbjuda bättre kontakt med arbetslivet. Vi anser att det måste bli enklare och billigare att anställa unga och att företagsklimatet måste förbättras.

Då är min fråga: Anser statsministern att regeringen bör göra ännu mer för att regelförenkla för svenska företag, och vad bör man göra ytterligare för att öka unga människors möjligheter att få ett arbete?

Anf. 55 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Alliansregeringen är något så ovanligt som en regering som faktiskt har genomfört regelförenklingar. Det betyder naturligtvis en del i sammanhanget för att sänka kostnaderna för företag.

När det gäller ungas väg in i arbetslivet tror vi att det är många saker man måste göra samtidigt. Det är många som har brister i sin utbildning. Då måste svensk skola bli bättre, och vi reformerar skolan för att den ska bli det nu. Vi måste dessutom uppmärksamma att ungdomar har olika typer av begåvning och bredda möjligheterna att genom skolsystemet komma på den plats som passar ens egen begåvning, bland annat genom yrkesförberedande vägval genom den svenska skolan.

Sedan måste länken in i arbetslivet fungera. Vi har ju en lång rad rabatter. Vi har halverat arbetsgivaravgiften för att anställa unga under 26. Vi ger särskilda rabatter till företag som anställer unga som har stått längre än sex månader utanför arbetsmarknaden.

Vi tittar på lärlingsplatser och praktikjobb och för nu också diskussioner om särskild yrkesintroduktion, där man kan komma in i ett arbete med handledarstöd, som är en kombination av arbete och utbildning på samma gång.

Alla dessa ansträngningar behövs. Vi är hela tiden öppna för att titta på ytterligare resurser för att möjliggöra att fler unga ska kunna komma in på arbetsmarknaden.

Kvinnors reproduktiva rättigheter

Anf. 56 DÉsirÉE LILJEVALL (S):

Herr talman! I Sverige är det självklart för mig som kvinna att själv bestämma hur många barn jag vill ha, när jag vill ha dem och om jag vill ha några över huvud taget. Det är inte självklart för alla världens kvinnor. Därför är det viktigt att internationella organ som FN beslutar i frågan.

I somras var frågan uppe för diskussion under FN:s konferens Rio + 20, men medlemsländerna kunde dess värre inte enas om att skriva in kvinnors reproduktiva rättigheter i slutdokumentet. Under starka påtryckningar från bland annat Vatikanen bidrog katolska länder som Malta och Polen till att sätta käppar i hjulet.

Sveriges biståndsminister Gunilla Carlsson sade i en intervju efter Riokonferensen att frågan kom bort under förhandlingarna. Jag vill veta hur regeringen med statsministern i spetsen kommer att arbeta för att frågan hittar tillbaka.

Anf. 57 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Vi tycker att detta är viktiga frågor. Precis som Désirée Liljevall beskrev är det många kvinnor i vår värld som inte säkras sin egen kropp och hälsa.

Vi är drivande i olika forum, men vi ska vara tydliga med att detta värderas lite olika i vår värld. Tyvärr är kvinnans ställning inte tillräckligt stark för att vi ska få stöd för den här typen av insatser i alla delar av vår värld. Men det innebär inte att Sverige inte har en stark röst i de här sammanhangen.

Jag var själv i FN-systemet förra året och höll det svenska talet när generalförsamlingen öppnades. I princip hela talet ägnades just åt kvinnans ställning i världen och bland annat de frågor som Désirée Liljevall här tar upp.

Jag vet att Gunilla Carlsson jobbar mycket intensivt med de här frågorna också. Det får nog inte tolkas som annat än att det inte var möjligt att formera en majoritet i en organisation som jobbar med enhällighet, alltså där alla måste vara med på texter för att de ska kunna antas. Det är ofta ett ok för FN, framför allt för oss som har höga ambitioner att globalt ge svar till skydd för kvinnans ställning.

Miljöpolitiken

Anf. 58 ANNICKA ENGBLOM (M):

Herr talman! Det övergripande målet för miljöpolitiken är ju att till nästa generation kunna lämna över en miljömässigt bättre värld än den vi lever i nu. På åhörarläktaren i dag har vi många företrädare för nästa generation, bland annat två tolvåriga flickor som liksom många barn i den åldern funderar mycket över sin framtid, och då i synnerhet miljön.

De funderar och bekymrar sig väldigt mycket över bland annat utsläpp från trafiken, tillståndet i Östersjön, som de bor och verkar vid, och om hur vi ska jobba tillsammans med andra länder för att kunna förbättra miljön i hela världen. Det är sådant som rör sig i tolvåringars vardag.

Jag vill ta tillfället i akt att bli talesman för dem i dag och å deras vägnar ställa frågan till statsministern om hur Sveriges regering jobbar för att förbättra deras framtida miljö. De undrar hur utsläppen ska minskas och hur övergödningen i Östersjön ska bekämpas.

Anf. 59 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Östersjön är ett hav som vi delar med en del andra länder. Problemet är att Östersjön fungerar lite som ett badkar. Det som kommer ned i Östersjön tenderar att stanna kvar där.

Sverige bidrar också. Övergödning i lantbruket och användning av fosfater, som vi nu vill förbjuda, har bidragit till detta. Men vi gör en hel del för att minska detta. Det handlar också om avfallshantering.

Jag har själv varit med Kustbevakningen, som utgår från Visby på Gotland, för att titta på mycket av den sjöfartstrafik som går på Östersjön och som har vuxit enormt i omfattning. Där finns det många fartyg som tyvärr dumpar både spillolja och annat rakt ned i Östersjön. Att bättre bevaka dem och att ge dem möjligheter att till exempel inte dumpa olja i havet utan i stället se till att de kan ta bort det i hamn, i trygg miljö, är sådant som Sverige medverkar till.

Men det är inte bara vi ensamma som kan åstadkomma resultat. Det kräver också insatser från vart och ett av alla de länder som finns runt Östersjöns stränder.

Anf. 60 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! För någon vecka sedan fick jag en reklambroschyr i brevlådan där det marknadsfördes en bröstcancerförsäkring. Men det var inte själva bröstcancer vården som jag skulle försäkras för, utan det gällde sjukskrivningen i samband med vård och behandling av bröstcancer.

Det är klart att de spelar på oron för att man inte ska få pengar från Försäkringskassan. Och det finns tyvärr cancersjuka som inte får det eller som utförsäkras. Men vi har kunnat se en explosion av privata försäkringar. Det gäller arbetslöshetsförsäkringar, sjukförsäkringar och rena sjukvårdsförsäkringar där man ska få gå före i kön och träffa specialist.

Det jag frågar mig är: Är detta verkligen en bra utveckling? Risker är ju att de som till exempel har en släkting som har fått bröstcancer inte får en sådan här försäkring. De svaga riskerar att bli förlorare. Är det inte bättre att vi har gemensamma försäkringar? Det finns stöd från flera allianspartier för det också.

Anf. 61 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Jo, det är bättre att vi har gemensamma försäkringar. Notabelt är väl att det är borgerligheten som brukar tala för en allmän obligatorisk försäkring också när det gäller arbetslöshet, vilket Socialdemokraterna i det fallet är emot.

Det är bättre att ha generella försäkringar. Och jag delar uppfattningen att det ofta är människors oro som man rider på när man försöker få människor att teckna den här typen av tilläggsförsäkringar.

Det finns en typ av försäkring som jag tycker är mer försvarlig. Det handlar om att vi i kollektivavtalen har sett att allt fler har inkomstförsäkringar som förstärker det skydd som a-kassan ger. Det täcker en växande del av dem som är fackliga medlemmar på arbetsmarknaden.

Men i övrigt tycker jag, när det gäller det exempel som ges, att om man genomgår en bröstcanceroperation ska man naturligtvis ha tillgång till sjukförsäkringssystemet som alla andra och inte känna oro inför att en sjukskrivning skulle innebära att man inte kan få någon ersättning.

Etik och vinster i vården

Anf. 62 ANDERS ANDERSSON (KD):

Herr talman! Trygghet i sjukvård och äldreomsorg är något grundläggande för ett gott samhälle.

Vinster i vården har i omgångar funnits i den politiska debatten och i den allmänna debatten, så också den här veckan. Men förra veckan tog vår socialminister ett initiativ. Han hade då på SvD:s Brännpunkt en debattartikel som de flesta har läst om att vården behöver en etisk plattform. Där påpekade socialministern att patient och personal skulle känna en ökad trygghet om det fanns en etisk plattform som lyfte fram kvalitetsfrågorna och en öppen redovisning när det gällde ekonomi och personalens arbetsförhållanden.

Jag tror att det är viktigt att ständigt i den politiska debatten lyfta fram kvalitetsfrågor när vi talar om enskilda människors behov och deras

möjligheter att leva ett gott liv. Det är därför som jag välkomnar socialministerns initiativ. Personligen har jag förhoppningen att de fackliga organisationerna och de olika branschorganisationerna för vårdföretagen tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting ska kunna hitta en etisk plattform som genomsyrar vård och omsorg.

Min fråga till statsministern är: Hur ser statsministern på den aktuella debatten kring vinster i vården, och vilken prioritet vill man ge en plattform för de etiska frågorna?

Anf. 63 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Socialministerns inlägg är en del av regeringens arbete, och vi står naturligtvis alla bakom det.

Jag tycker att vi ska hörsamma att människor i Sverige känner ett starkt stöd för att vi ska ha en bred skattefinansierad välfärd tillgänglig för alla. Det som mer har kommit att diskuteras är att vi ska säkerställa att den utförs med kvalitet och med värdighet och på ett sätt som ger människor möjligheter att påverka sin egen situation.

Det tror jag är väsentligt viktigare och mer närliggande för många människor än att försöka förstå de här senaste dagarnas diskussioner om olika former av begränsningar eller styrning av olika resultat.

Jag och regeringen tycker att det är viktigare att försöka lägga en grund för hur kvaliteten ska se ut och vilka mått det ska vara. Och det handlar, som sagt, om hur vi ska kunna säkerställa att både de som är beroende av välfärden och de som arbetar inom välfärdsverksamheterna ska kunna påverka. Detta tror vi är det som efterfrågas allra mest.

De utförsäkrades situation

Anf. 64 GUNVOR G ERICSON (MP):

Herr talman! Uppföljningen av hur det har gått för de människor som har utförsäkrats har diskuterats under de senaste dagarna.

Siffror om de utförsäkrade pekar på att en av fyra står helt utan ersättning i dag och att bara några få procent har fått ett arbete. Det kan dröja upp till 40 dagar innan en handläggare utses på Försäkringskassan och ännu längre innan rehabilitering sätts in.

Resultatet blir att människor som skulle kunna behålla ett arbete med hjälp av rehabilitering slängs ut i onödan för att de har uppnått Fredrik Reinfeldts deadline.

Anser inte statsministern att uppföljningen behöver bli bättre och att alla människor ska ges en garanterad rätt till rehabilitering innan utförsäkring kan ske?

Anf. 65 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Vår uppfattning är att sjukförsäkringsreformen har in-
neburit ett brott på en utveckling som var på väg i fel riktning.

Före sjukförsäkringsreformen hade vi ständigt ökande tal för hur många förtidspensionärer vi hade i Sverige. Det var på något sätt vår tids sätt att lösa många av de arbetsmarknadsrelaterade problemen. Vi gav upp. Vi slutade anstränga oss. Vi osynliggjorde stora grupper av männi-

skor. Bakom den politiken stod Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi bröt med den utvecklingen genom att säga: Så här kan vi inte lösa det. Vi kan inte vara det rikaste och friskaste folket på jorden men till synes för sjuka för att arbeta. Våra ansträngningar måste öka.

Reformen är inte lätt. Den har inte varit perfekt i alla delar. Men den har lett till kraftigt minskade tal när det gäller antalet förtidspensionärer. Det är minskade ohälsotal. Det är för mig det viktigaste. Vi har varit öppna för att diskutera enskildheter och detaljer i detta. Min uppfattning är att vi nu gör större ansträngningar och får fler i arbete än vad som var fallet med den tidigare förda politiken.

Ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen

Anf. 66 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Statsministern har i dag i sina svar gett en lite glättig syn på svensk arbetsmarknad. Om man däremot tar del av SCB:s senaste arbetskraftsundersökning ser man att den moderatledda regeringens misslyckande beskrivs både hårt och tydligt.

Arbetslösheten ökar från en hög nivå. Långtidsarbetslösheten permanentas. Fler och fler kommer längre bort från arbetsmarknaden.

Det de arbetslösa efterfrågar är två saker. Det är dels en aktiv arbetsmarknadspolitik som gör deras tid i arbetslöshet så kort som möjligt, dels en möjlighet att försörja sig och sina familjer under tiden.

Regeringen, som statsministern leder, är ansvarig för den hopplösa situation som allt fler nu lider under. Tidigare har statsministern hänvisat dem som drabbats av arbetslöshet till föräldrar, eventuella partner eller kommunens försörjningsstöd. Är detta fortfarande statsministerns svar till den ökande grupp som nu ställs utanför arbetsmarknaden? Eller skulle statsministern här i dag kunna ge besked om att det är dags att höja ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen och därmed underlätta för den som befinner sig mellan två anställningar?

Anf. 67 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Varsel behöver inte betyda arbetslöshet. Den svenska modellen kan användas för att människor ska komma vidare i arbete. Det har vi gjort förut. Det ska vi också göra nu.

Vi har omfattande satsningar i årets budget. Patrik Björcks parti har varit kritiskt mot att vi gör för mycket. Vi satsar för mycket. Vi vill för mycket. Det ska i stället följas av en sparpolitik, om socialdemokratin får bestämma.

Det blir i ljuset av det lite svårt att följa med i resonemangen. Jag tycker visst att det är dags att göra stora insatser, bland annat när det gäller arbetsmarknadspolitik och stöd för att unga ska kunna komma i arbete.

Vi säkerställer också att Arbetsförmedlingen har resurser och att man jobbar flexibelt och söker upp de arbetsplatser där problemen uppstår för att tidigt kunna finnas som stöd för att människor ska kunna komma vidare.

Prot. 2012/13:16
25 oktober

*Statsministerns
frågestund*

Anf. 68 MICHAEL SVENSSON (M):

Herr talman! Förra året fick vi en ny gymnasieskola som vi alla hoppas mycket på. Men det är fortfarande så att 15 000–20 000 lämnar gymnasieskolan utan godkända betyg varje år. Samhällsekonomiska beräkningar har gjorts som visar att dessa ungdomar kostar samhället i olika sammanhang mellan 15 och 25 miljoner under en livscykel.

Sett i detta perspektiv och utifrån det rent personliga misslyckandet undrar jag om statsministern anser att det kan göras mer för att bättre hjälpa dessa ungdomar.

Anf. 69 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Detta tycker jag är ett av Sveriges största samhällsproblem. I Göran Perssons gymnasieskola inrättades något som kallades för det individuella programmet. Det var tänkt att vara ett undantag, men det blev det största och mest omfattande av alla program i den gymnasieskola som vi nu växlar bort ifrån. Problemet är att vi alltså har fått en mycket stor andel av varje årskurs som inte når godkända betyg eller som inte fullföljer sina studier. Det är inte rätt start i livet. Det är inte rätt sätt att möta svensk arbetsmarknad.

Vi håller kvar vid system som innebär att det finns rika möjligheter att ta igen det senare till exempel via komvux och folkhögskolor. Men jag tycker att det viktigaste är den reformering vi gör av svensk skola som innebär att vi inrättar speciallärare, har tidigare test och uppföljningar av att ungdomar kommer till sin rätt och att de når de kunskapsnivåer de ska nå. Vi kollar inte heller bara när de fyller 18 år, utan vi börjar redan när de är 7, 8, 9 och 10 år och följer dem hela vägen upp. På det sättet får vi en tidigare varningssignal och kan sätta in bättre resurser.

Detta kommer att förändra resultaten. Problemet är att det tar så väldigt lång tid och att vi fortsätter att ha problem med ungdomar som inte når de fullständiga resultat de behöver.

Exportfrämjande åtgärder

Anf. 70 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Statsministern sade i ett tidigare inlägg att han ville påminna riksdagen om att vi hade varsel även 2008 och 2009 och att allt inte utföll i arbetslöshet då. Då skulle jag vilja påminna statsministern om att det vi såg 2008–2009 var en akut finanskris, det vill säga stopp i orderböckerna och att man lämnade återbud till redan ingångna order.

Det vi ser nu är en strukturomvandling med minskade order på mycket längre sikt, vilket också visar att vi med stor sannolikhet är på väg in i en lågkonjunktur.

Mot bakgrund av detta har vi i vårt budgetalternativ gjort ett extra anslag vad gäller exportfrämjande åtgärder. Statsministern har också vid flera tillfällen sagt att exporten är ett av problemen. Avser statsministern därför att vidta några särskilda åtgärder för att vi ska få fler företag att komma ut på exportmarknaden?

Anf. 71 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Låt mig vara rak: Jag tror inte att Socialdemokraterna med några få tiotals miljoner kompenserar det faktum att man lägger 30 miljarder högre skatter i kostnadsökningar i sina förslag jämfört med vad regeringen lägger på bland annat svensk exportindustri. Man kan så att säga inte trola sig förbi att det blir dyrare och svårare att agera med de förutsättningarna.

Sedan tror jag i och för sig att vi ska vara med och stödja svensk exportindustri. Jag försöker ta min del av ansvaret genom att under resor runt om i världen när vi kommer till viktiga marknader för Sverige också ha med representanter för svenska företag för att kunna öppna dörrar och på det sättet hjälpa till. Hos UD-anställda och ambassader runt om i världen finns också exportfrämjande verksamhet till stöd. Det är klart att vi ska ha det och att de ska ha sina resurser.

I grunden avgörs dock möjligheten att sälja svenska lastbilar, bussar och allt vad det är av att det är konkurrenskraftiga priser och hög kvalitet.

Arbetsmarknadspolitiken

Anf. 72 MEERI WASBERG (S):

Herr talman! Vi vet väl alla att både Sverige, Europa och stora delar av världen befinner sig i en svår ekonomisk kris och möjligtvis en längre lågkonjunktur. Arbetslösheten biter sig fast, varslen ökar och missmodet växer. Vi har vid flera tillfällen, även så i dag, hört att statsministern på det hela taget verkar nöjd med de vägval som regeringen har gjort och uppehåller sig mycket vid diskussioner kring sysselsättningen.

Statsministern väljer dock att inte se hur arbetslösheten faktiskt har stigit under den borgerliga regeringen och att långtidsarbetslösheten nu biter sig fast. Den administrativa bördan på Arbetsförmedlingen är väldigt stor, och det inverkar på deras möjligheter att verkligen kunna göra det som står på skylten.

Min fråga till statsministern är därför: Avser statsministern att se verkligheten som den är och därmed lägga fokus på en aktiv arbetsmarknadspolitik med individen i centrum som gör det möjligt för Arbetsförmedlingen att göra det som står på skylten?

Anf. 73 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Förutsättningarna är beroende av att vi har en konkurrenskraftig ekonomi. Då kan man inte som Socialdemokraterna tro att man kan föra på 30 miljarder i ökat skatteuttag och skjuta på kostnader på verksamheter och tro att det inte får någon effekt. Det finns ingen arbetsförmedling i världen som kan kompensera de negativ effekterna av en sådan skattepolitik.

Vi har förändrat Arbetsförmedlingen på det sättet att de har fler verktyg i sin verktygslåda och tillåts jobba mer flexibelt än tidigare. Jag påpekade att jag visst följer detta mycket noga och att vi är beredda att bygga ut resurser, men vi har också i varje års budget tillfört stora resurser till Arbetsförmedlingen.

Låt oss nu se att dessa resurser kommer i arbete. Låt oss också använda den svenska modell som har resurser för detta, bland annat omställningsstöd i kollektivavtalen. Det har fungerat förut. Vi ska vara en del i att se till att det nu också kommer fram den typen av resurser och att de används för att hjälpa människor också genom den här prövningen.

När det gäller om detta är en långvarig lågkonjunktur eller inte tycker jag att vi alla ska vara ödmjuka och säga att det vet vi i ärlighetens namn inte. Jag hoppas att det inte visar sig vara det.

Anf. 74 TALMANNEN:

Därmed var dagens frågestund med statsministern över. Vi tackar statsministern och deltagande ledamöter.

14 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 25 oktober

2012/13:49 Svenskt erkännande av Palestina

av *Urban Ahlin* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2012/13:50 Bostadsbristen i Mälardalen

av *Lars Eriksson* (S)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2012/13:51 Privata tilläggförsäkringar

av *Hillevi Larsson* (S)

till statsrådet Ulf Kristersson (M)

2012/13:52 Hur Sverige kan få fler villaägare

av *Veronica Palm* (S)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2012/13:53 Skattediskriminering av hyresrätten

av *Hillevi Larsson* (S)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2012/13:54 Egen bostad för våldsutsatta kvinnor och deras barn

av *Carina Ohlsson* (S)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2012/13:55 Insatser mot ungdomsarbetslöshet

av *Esabelle Dingizian* (MP)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2012/13:56 Kvotering till bolagsstyrelser

av *Patrik Björck* (S)

till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

2012/13:57 Effektivare arbetsförmedling

av *Jasenko Omanovic* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2012/13:58 Exploatering av migrantarbetare

av *Josefin Brink* (V)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2012/13:59 Förlängd övergångsperiod för kontrollansvariga
av *Katarina Köhler* (S)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2012/13:60 Renovering av miljonprogrammets hyresrättsbestånd

av *Yilmaz Kerimo* (S)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2012/13:61 Bostäder åt unga

av *Jonas Gunnarsson* (S)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2012/13:62 Barnomsorg på kvällar, helger och nätter

av *Ann-Christin Ahlberg* (S)

till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

2012/13:63 Nyanlända kvinnor

av *Maria Stenberg* (S)

till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

2012/13:64 Åtgärder för en jämställd vuxenutbildning

av *Johan Andersson* (S)

till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

2012/13:65 Veckholms skjutfält

av *Pyyri Niemi* (S)

till försvarsminister Karin Enström (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 6 november.

15 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 24 oktober

2012/13:72 Vakanser i Försvarsmakten

av *Åsa Lindestam* (S)

till försvarsminister Karin Enström (M)

2012/13:73 Dawit Isaak

av *Arhe Hamednaca* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

den 25 oktober

2012/13:74 Energidrycker

av *Eva Flyborg* (FP)

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 6 november.

Prot. 2012/13:16
25 oktober

16 § Kammaren åtskildes kl. 14.46.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 13.36 och
av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

1 § Val till styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond	1
2 § Justering av protokoll.....	2
3 § Avsägelse.....	2
4 § Anmälan om kompletteringsval.....	2
5 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	3
6 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan	3
7 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	3
8 § Hänvisning av ärende till utskott.....	3
9 § Svar på interpellation 2012/13:13 om en ny stat i EU.....	3
Anf. 1 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	3
Anf. 2 BODIL CEBALLOS (MP).....	4
Anf. 3 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	5
Anf. 4 BODIL CEBALLOS (MP).....	5
Anf. 5 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	6
Anf. 6 BODIL CEBALLOS (MP).....	6
Anf. 7 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	7
10 § Svar på interpellation 2012/13:26 om dioxin i fisk.....	7
Anf. 8 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	7
Anf. 9 MATILDA ERNKRANS (S)	8
Anf. 10 RUNE WIKSTRÖM (M)	9
Anf. 11 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	10
Anf. 12 MATILDA ERNKRANS (S)	10
Anf. 13 RUNE WIKSTRÖM (M)	11
Anf. 14 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	12
Anf. 15 MATILDA ERNKRANS (S)	12
Anf. 16 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	13
11 § Svar på interpellation 2012/13:15 om ungdomarnas plats i det demokratiska samtalet	13
Anf. 17 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	13
Anf. 18 PYRY NIEMI (S).....	15
Anf. 19 HILLEVI LARSSON (S).....	16
Anf. 20 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	17
Anf. 21 PYRY NIEMI (S).....	18
Anf. 22 HILLEVI LARSSON (S).....	19
Anf. 23 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	20
Anf. 24 PYRY NIEMI (S).....	21
Anf. 25 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	21
12 § Svar på interpellation 2012/13:21 om Panaxia och tillsynen över kontanthantering.....	22
Anf. 26 Statsrådet PETER NORMAN (M)	22
Anf. 27 PETER PERSSON (S)	22
Anf. 28 Statsrådet PETER NORMAN (M)	23
Anf. 29 PETER PERSSON (S)	24

Anf. 30 Statsrådet PETER NORMAN (M)	24
Anf. 31 PETER PERSSON (S)	25
Anf. 32 Statsrådet PETER NORMAN (M)	25
Ajournering	26
Återupptagna förhandlingar	26
13 § Statsministerns frågestund	26
Anf. 33 TALMANNEN	26
<i>Arbetslösheten</i>	26
Anf. 34 MIKAEL DAMBERG (S)	26
Anf. 35 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	27
Anf. 36 MIKAEL DAMBERG (S)	27
Anf. 37 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	27
<i>Klimatpolitiken</i>	28
Anf. 38 ÅSA ROMSON (MP)	28
Anf. 39 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	28
Anf. 40 ÅSA ROMSON (MP)	29
Anf. 41 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	29
<i>EU som federal statsbildning</i>	29
Anf. 42 JIMMIE ÅKESSON (SD)	29
Anf. 43 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	30
Anf. 44 JIMMIE ÅKESSON (SD)	30
Anf. 45 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	30
<i>Arbetsmarknadspolitik och utbildning</i>	31
Anf. 46 ULLA ANDERSSON (V)	31
Anf. 47 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	31
Anf. 48 ULLA ANDERSSON (V)	32
Anf. 49 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	32
<i>Den ekonomiska utvecklingen i Sverige</i>	33
Anf. 50 ANNA KINBERG BATRA (M)	33
Anf. 51 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	33
<i>Kampen mot den grova brottsligheten</i>	33
Anf. 52 JOHAN PEHRSON (FP)	33
Anf. 53 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	34
<i>Ungdomars inträde på arbetsmarknaden</i>	34
Anf. 54 ULRIKA CARLSSON i Skövde (C)	34
Anf. 55 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	35
<i>Kvinnors reproduktiva rättigheter</i>	35
Anf. 56 DÉSIRÉE LILJEVALL (S)	35
Anf. 57 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	35
<i>Miljöpolitiken</i>	36
Anf. 58 ANNICKA ENGBLOM (M)	36
Anf. 59 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	36
<i>Privata sjukförsäkringar</i>	37
Anf. 60 HILLEVI LARSSON (S)	37
Anf. 61 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	37
<i>Etik och vinster i vården</i>	37
Anf. 62 ANDERS ANDERSSON (KD)	37
Anf. 63 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	38

<i>De utförsäkrades situation</i>	38	Prot. 2012/13:16
Anf. 64 GUNVOR G ERICSON (MP).....	38	25 oktober
Anf. 65 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	38	<hr/>
<i>Ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen</i>	39	
Anf. 66 PATRIK BJÖRCK (S).....	39	
Anf. 67 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	39	
<i>Avhoppet från gymnasieskolan</i>	40	
Anf. 68 MICHAEL SVENSSON (M).....	40	
Anf. 69 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	40	
<i>Exportfrämjande åtgärder</i>	40	
Anf. 70 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	40	
Anf. 71 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	41	
<i>Arbetsmarknadspolitiken</i>	41	
Anf. 72 MEERI WASBERG (S).....	41	
Anf. 73 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	41	
Anf. 74 TALMANNEN.....	42	
14 § Anmälan om interpellationer	42	
15 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	43	
16 § Kammaren åtskildes kl. 14.46	44	

